De Zuid-Afrikaan
VEREENIGD MET
ONS LAND.

DEEL 65.—No 6,150.] [ENKEL EXEMPLAAR 3 PENCE]. KAAPSTAD, DONDERDAG, 11 JULI 1895 [Dit Blad verschijnt driemaal per week: Dinsdags, Donderdags en Zaterdags. Inteekenings-prijs per jaar £1 10 postgeld ingesloten vooruit betaalbaar.]

VOOR GOEDE WAARDE IN JONGENS KLEEDEREN

GA NAAR DE

Economic Outfitting Co.,

FABRICEERENDE KLEERENMAKERS,

KAAPSTAD.

KLEEDERMAKERSLIJNDEPARTEMENT.

Schrijf om patro... Zelfmetings va... naar de Economic O... fitting Co., Broeken o... passen 15/6, 18/6, 21/... Pakken die passen 55/... 65/- 75/-. Blauw Serge Pakken 65/-

Post Vrij in alle ge... vallen"

Hoek van Plein en Spin Straten, KAAPSTAD.

WELLINGTON.

100 Slachtossen, Slacht Koeien, Jonge Ossen en Vaarsen.

OP MAANDAG, 15 JULI, ZULLEN bovengemelde publiek worden verkocht uit de Markt Kraal.

Het Vee is in het distrikt van Piketberg voor Kontant ingekocht en wordt gewaarborgd de vetste te zijn dat voor een geruimen tijd uit de Markt Kraal is verkocht. Er zijn alle klassen van groote zware Ossen voor de Slachters, schilderijen van Koeien en Vaarsen. En diegenen die mooie jonge ossen willen hebben moeten deze gelegenheid niet laten voorbijgaan.

A. J. MALAN.

J. FRED PENTZ & Co., Afslagers

Wellington, 6 Juli, 1895.

WELLINGTON.

40 Groote, en vette slacht-Ossen en Koeien.

Op Vrijdag, den 12den Juli, ZULLEN bovenstaande uit de marktkraal alhier publiek verkocht worden. Zij worden gewaarborgd in uitmuntende conditie te zijn, en de aandacht van slachters en fokkers waardig.

D. J. SCHWARZ.

M. L. SMITH & Co., Afslagers.

100 Eerste-Klas Kapater Bokken.

OP VRIJDAG, 12 DEZER, ZULLEN bovengemelde uit de Markt Kraal te Wellington verkocht worden. Zij worden per trein gebracht en zullen zeker present zijn.

P. JOOSTE.

M. L. SMITH & Co., Afslagers.

KENNISGEVING.

KOMEN aanloopen op Juni 26, 1895, bij den heer JAN BAARD Wzoon, Rietfontein, St. Helenabaai, distrikt Malmesbury, een Lichtroode Koe, zwaar bezet, omtrent 6 jaren oud, merk rechteroor steek van achter en linkeroor slip en snijtje van achter, witte uier, wit ringhals boven staart zwart.

De eigenaar kan ze terug krijgen mits betalende alle billijke onkosten.

JAN. A. BAARD,
Rietfontein, St. Helenabaai,
Malmesbury.

WEGGELOOPEN

VAN de Plaats "Tweekuilen," een zwartbruin Merrie Ezel, omtrent 8 jaar oud, met witte vlekken aan rechter zijde van den rug. Men gelieve kennis te geven aan den ondergeteekende waar hij mocht aankomen.

LAMMERT LOUW.

Tweekuilen, Malmesbury,
29 Juni, 1895.

WEGGELOOPEN

VAN de plaats Vaalkop, afdeeling Caledon, van den heer ADRIAAN J. VAN BRAKEL.

Twee Blos Ruin-Paard met beide achterbeenen wit tot bij de hakken.

DEMPERS, MOORE & KRIGE,
Agenten voor A. J. VAN BRAKEL.

Caledon, 8 Juli, 1895.

WHEELER'S LIKDOORN ZALF.
Beroemd wegens het wegnemen van *Likdoornen* zonder *Pijn* 1/6, per Post 1/10.

MELK VAN VIOLETTEN.
De Zuiverste aangezichts-opfrisscher, het verwijdert *Zonnebranden, Sproeten*, enz. 1/6, per Post 2/-.

WHEELERS CAPILLARINE (Het is geen Verf). Geeft *Grijze* Haren zijn *Oorspronkelijke Kleur*, en bevordert den groei 2/6, per Post 3/10.

CARBULONDENTOZO.
Een aller aangenaamste schuimende Tandlen en mond spoelsel. 1/6, per Post, 2/-.

Heynes, Mathew & Co.,
Adderley Str. APOTHEKERS. KAAPSTAD.

D. ISAACS & Co
Complete House Furnishers
CAPE TOWN

GEREGISTREERDE HANDELSMERK.

HIER NAAR TOE
NAAR
HILLIARD'S
GROOTE UITVERKOOPING
VAN
Wollen Goederen en Kleeren.
ONDER DEN OUDEN DENNEBOOM,
KERKPLEIN EN SPINSTRAAT, KAAPSTAD.
Die Heden Zaterdag, 29 Juni
BEGINT,
EN 21 DAGEN ZAL DUREN.

Kleeren en Wollen Goederen zullen tegen Ongehoord Lage Prijzen verkocht worden.

A. HILLIARD,
ONDER DEN OUDEN DENNEBOOM,
KERKPLEIN KAAPSTAD.

J. D. JONES & CO'S
Jaarlijksche Remachtige Uitverkooping van Voorraad
BEGINT HEDEN.
£4,350 WAARDE
AAN
Stevels, Schoenen en Kleeding-Stukken,
TEGEN GROOTE OPOFFERING UITGEGOOID.
MOET VERKOCHT WORDEN.
2/- in het £ toegelaten in alle gewone Linen.
J. D. JONES & CO.,
PLEINSTRAAT.

KENNISGEVING.

PLAATS IN DE MARKT.

DE Ondergeteekende biedt hiermede uit de hand te koop aan zijn Woonplaats "Kalmoesfontein," gelegen in de Siebritskloof, aan de Paardeberg, in deze afdeeling.

Aanzoeken worden ingewacht tot den 20sten Juli aanst., bij den ondergeteekende of bij de heeren J. W. MOORREES, Jr. & Co., Afslagers, Malmesbury, bij wien ook alle verdere informatie te verkrijgen is.

S. P. DU TOIT.

Malmesbury, 9 Juli, 1895.

COMBRINCK & CO.'S KOEL-KAMERS

NIEUWMARKT STRAAT, KAAPSTAD.

WIJ wenschen aan het algemeen publiek bekend te maken dat wij gereed zijn eenige hoeveelheid Koloniale Produkten, Vruchten, Boter, Kaas, enz., in het Pakhuis te bergen.

Een uitstekende gelegenheid wordt thans Boeren Vruchtenkweekers en anderen aangeboden om hun produkten of naar de Europeesche Markten te verschepen of ze te bewaren voor het winter-seizoen, wanneer Vruchten, enz., schaarsch en prijzen voordeelig zijn.

Kosten: Vruchten 6d. per kist per week.
Boter 3d. per kubieke voet per week.

COMBRINCK & CO.,
Koel-Kamers, Nieuwmarkt Straat.

J. D. CARTWRIGHT & CO.,

GLAS- EN PORCELEIN- MAGAZIJN-,
ADDERLEY EN DARLINGSTRATEN.

EET-, Ontbijt-, en Theeservies, Toiletartikelen en alle soorten Aardenwerk in groote keuze.

Hang- en Tafellampen, Vloerlampen voor de Voorkamer Tafelmessen en *fantasie*- artikelen en alle Huishoud- Benoodigdheden.

Verzilverde en Fantasie Goederen, geschikt voor Trouw, of Verjaardagsresenten een Specialiteit. Juist ontvangen een lading van hun speciale Port

"VICTORIAN WATER-WHITE OIL."
150° VUURPROEF,
IN PATENTE "FAUCET NOZZLE" EN KANNEN
DE BESTE OLIE IN DE MARKT.

Probeer de "Millioen" Parafine Lamp!!

KOCH & DIXIE,

BURGSTRAAT, KAAPSTAD
BIEDEN TE KOOP AAN
Gegalvaniseerde IJzerplaten van 6 tot 10 Voet voor Daken, Bladlood, vorstplaten, Dakgoten, en Afloopp ipen.
VENSTER-GLAS J. R. STOPSEL VOOR LEKKENDE DAKEN
"CARBOLINEUM." het beroemde hout-bewarende vloeistof. Allerbeste Witlood, Lijnzaad Olie, Terpentijn, en Borstels en Kwasten
STEEK EN GEWONE HEINING DRADEN STANDAARDEN.
OOK EEN GROOTE HOEVEELHEID VAN REUZELOLIE.
Stoves, Ledekanten, en Keukengereedschap in groote Verscheidenheid.

GEBROEDERS SCOTT

HEBBEN juist ontpakt, uit de "Warwick Castle," nog een groote bezending JACKETS en GOLFCAPES voor den winterhandel; daar die grooter is dan wenschelijk is midden in het seizoen, hebben zij besloten ze aan te bieden tegen prijzen, die een gereede verkoop ten gevolge moet hebben.

Alle dames die deze zoeken moeten ons eerste een bezoek brengen voor ze elders koopen.

Golf Capes, gevoerd met Tartan, een zeer speciale soort, 10/6, waard 18/6,
Ook ongeveer 50 Golfcapes, verschillende patronen 8/11, 15/11, 21/-
Prachtige Dames Capes in Blauw, Vaalbruin, Kaneelkleurig, Donkerbruin en Karmozijn, opgemaakt met bont en gitten, tegen 40/-, 45/- en 55/-.
Een prachtige verzameling fraaie lakensche Jackets, van de laatste kleuren en patronen 10/6, 13/6, 17/6, 19/6 en 25/-. Deze zijn prachtig en op zijn minst 40 tot 50 percent. meer waard.
25 Plush Jackets, alle grooten S.S.W. tot X.X.O.S. 32/6, 37/6, 40/-, 45/-, 55/-, 63/-; Eerste Klas.
Groote keuze van dames Ulsters, Regenjassen enz., TEGEN DE RECHTE PRIJZEN.

GEBROEDERS SCOTT,

PLEINSTRAAT

DE EDUCATIONAL INSTITUTE,

17, ROELAND STRAAT,
KAAPSTAD.
(GEVESTIGD 1864).

HET Dagschool en Vervolg-(Avond) Klassen zullen heropend worden op MAANDAG, 15 dezer.

Leerlingen worden geprepareerd voor het Matriculatie, Civiele Dienst, School - Hooger en Elementaire Examens.

Er is ook een Voorbereidings-Departement voor zeer Jonge Jongens onder een ervaren Gecertificeerde Onderwijzeres.

Er zijn eenige vacatures voor Kostgangers.

Verdere informatie en Prospectussen kunnen verkregen worden van

O. D. DOUALLIER,
Principaal

Eerste-Klas Publieke School voor Jongens, George.

BENOODIGD.

TWEEDE Hulp - Onderwijzer of Onderwijzeres voor de bovengenoemde School tegen een Salaris van £60 per jaar en vrij logies. Kennis van Hollandsch noodzakelijk. Werk te beginnen den 1sten October, 1895.

Aanzoeken vergezeld van de noodige getuigschriften zullen worden ingewacht tot den 13den Juli 1895, door

Z. J DE BEER,
Hon. Sec, en Thesr.
Jongens Pub. School,
George.

BENOODIGD.

EEN HOOFDONDERWIJZER voor de Publieke School te Lady Grey, afdeeling Aliwal Noord. Salaris £200 's jaars met gerieflijke woonhuis en tuin. Werkzaamheden te beginnen terstond na de vacantie in het begin van October a.s. Applicatien met getuigschriften te worden gezonden voor den 1sten Augustus a.s. aan

D. ROSS, M.A.,
Voorzitter van het Schoolbestuur.

Lady Grey, Aliwal Noord,
5 Juli, 1895.

Onderwijzeres Benoodigd

OP eene plaats in den Vrijstaat, om onderwijs te geven in Hollandsch, Engelsch, Muziek en Naaiwerk, aan vier kinderen waarvan het oudste 14 jaar is.

Salaris £40 per jaar.
Kost en inwoning vrij.

Applicaties voor bovengemelde betrekking zullen ingewacht worden door den ondergeteekende tot 25 Juli, 1895.

Dr. T. N. STUART.

Philippolis, 8 Juli, 1895.

GEVRAAGD.

EENE ONDERWIJZERES voor een Private Boeren School, te Schelmkloof, distrikt Bedford. Vereischten: Kennis van Hollandsch, Engelsch en Muziek. Salaris £40 per annum, kost en inwoning vrij.

C. P. MARAIS.

Schelmkloof, P.O. Glen Lynden,
Distrikt Bedford.

Waarschuwing aan Jagers.

DE Ondergeteekenden waarschuwt mits dezen dat zij niet gedogen zullen van datum dezes dat er gejacht wordt op eenig soort wild, zonder hun toestemming hetzij met honden, geweren of anderszins op hun plaatsen "The Oaks," "Happy Valley" en "Klein Oaks," zullende alle zoodanige overtreders zonder onderscheid naar wet vervolgd worden.

P. J. BREDENKAMP,
B. J. DE KOCK, S.D. zoon,
J. S. DE KOCK, S.D. zoon.

Geente Vruchtboomen

TE KOOP: Koloniale en Nieuwe Ingevoerde Soorten, vrij van Phylloxera of eenige pest bij

S. W. JOUBERT,
Bovenvallei, Wellington

GETROUWD

GETROUWD te Zeepunt op den 8sten Dezer, ten huize van en door Dr. Kotze, Daniel B. Woudberg van Wellington met Marthina M. J. tweede dochter van den Wel.Ed. heer J. Holm te Stellenbosch.

Postkantoor-Departement.

Open Competitie voor Betrekkingen als Telegraaf-Leerders in den Post-en Telegraaf-Dienst.

APPLIKATIES van Knapen die begeerig zijn zich in den Post-en Telegraaf dienst als Telegraafleerlingen, zullen door den Secretaris, Generaal Postkantoor, ontvangen worden voor een Competitie Examen, in de Kaapstad te worden gehouden in de maand Augustus, op een datum en uur dat aan de Kandidaten zal worden bekend gemaakt, in de volgende vakken, nl.:

1. Handschrift.
2. Orthographie.
3. Het stellen in 't Engelsch, te worden beproefd door een kort opstel of brief over een eenvoudig onderwerp.
4. Cijferen, met inbegrip van de gewone en tiendeelige breuken.
5. Aardrijkskunde (vooral die der Kolonie).

Kandidaten moeten tusschen 14 en 17 jaren oud zijn, van goed karakter, en vrij van eenig lichamelijk gebrek of ziekte die waarschijnlijk de behoorlijke vervulling hunner plichten zou belemmeren

Vormen van applikatie en voorwaarden van werkzaamheden, tezamen met eenige andere noodige informatie, kunnen worden verkregen bij den Secretaris, Generaal Post Kantoor, Kaapstad.

S. R. FRENCH,
Postmeester-Generaal.

Generale Postkantoor,
Kaapstad, 1 Juli, 1895.

KOLONIAAL CYPRESZAAD.

Aan Boeren en Anderen.

HET zal den ondergeteekende genoegen doen om tenders te ontvangen voor de leverantie van 100 lbs., meer of minder, Koloniaal Cypreszaad.

Het zaad, dat vereischt wordt, is dat van den gewonen boom, die zoo veelvuldig in de Karoo groeit.

Verdere bijzonderheden op aanvrage bij

E. HUTCHINS,
Bewaarder van bosschen.

Kaapstad, 8 Juli, 1895.

J. HARTFORD & Co.,

CALEDON.

DAAR de heer J. W. HARTFORD uit bovengenoemde firma getreden is op den eersten Juli, 1895, wordt hierbij bekend gemaakt dat de heer NOEL HARTFORD de bezigheid zal voortzetten als tevoren. Alle rekeningen aan bovengenoemde firma verschuldigd tot het einde van Juni 1895, moeten s.v.p., zoo spoedig mogelijk vereffend worden bij den eersten onderteekenaar.

J. W. HARTFORD,
NOEL HARTFORD,

Caledon, 5 Juli, 1895.

KOSTINRICHTING,

STELLENBOSCH.

AAN de Kostinrichting van Mevr. MARSHALL, 74 Dorpstraat, Stellenbosch, is plaats voor boarders.

Alle zorg wordt aangewend om Studenten een aangenaam tehuis te bezorgen.

Men doe spoedig aanzoek.

Professor DE VOS heeft goedgunstig zich bereid verklaard informatie te geven.

KENNISGEVING.

AAN mijne vrienden en het publiek wensch ik bekend te maken dat ik vast besloten heb om niet meer te laten jachten op mijne Plaats. Tegen een ieder die gevonden zal worden jachtende zullen gerechtelijke Stappen genomen worden.

M. E. MAREE,
Frischgewaagd, Dist. Tulbagh.

29 Juni, 189

PIANOS!

De Ondergeteekenden hebben te Koop

Stolles' Beroemde Driesnarige, IJzeren-raam, 7 Octaaf, Overspannen, "Cottage" Pianos in zwart en noteenhout.

DEZE PIANOS ZIJN SPECIAAL GEMAAKT OM DIT KLIMAAT TE WEERSTAAN.

VAN DER BIJL & Co.

100 Vette Zwaar Slachtos-en.

OP DINSDAG, 16 DEZER,

ZULLEN opgemelde Ossen publiek worden verkocht te Klapmuts Statie.

J. PHILLIPS,

J. S. Marais & Co., Afslagers.

Paarl, 10 Juli, 1895.

Slot van de Paarl-School.

HET derde kwartaal van deze school opent op Maandag den 15den Juli.

Leerlingen van elders worden tegen ongehoord lage prijzen als "Boarders" opgenomen.

Schoolgelden zijn genoegzaam "gratis;" men betaalt slechts 3/- per maand, en het kind wordt daarvoor opgeleid tot op Standaard 4. Voor verdere vakken ter opleiding voor de "Elementaire" en "School Hooger," examens en het examen voor admissie tot de Normaal-School betaalt men 6/ per maand.

De cursus van onderwijs in het geheel is bewezen doeltreffend te zijn zooals uit geleverde resultaten te zien is, en Inspekteurs-rapporten zijn zeer bevredigend, bijzonder in Latijn, Algebra en Meetkunde.

Verder wordt er ook muziekonderwijs zeer billijk gegeven; Teekenen en Handwerk gratis.

Aanzoeken worden gericht aan den Principaal, den heer G. VAN COPPENHAGEN, of aan den Honorairen Secretaris den heer

P. J. RETIEF.

Correspondenten

WORDEN verzocht alle brieven geld ter betaling van Rekeningen voor Subscripties, Advertenties en Drukwerk bevattende of betrekking hebbende op bezigheidszaken aan den Secretaris der Maatschappij, en alle brieven met Correspondenties voor opname in de Courant aan den Redakteur te richten.

A. B. HOFMEYR,
Secretaris.

Drukkers Maatschappij Van de Sandt de Villiers & Co., (Beperkt.)

Ons Land" Kantoor,
Kaapstad, 22 Oct. 1895.

Productenmarkten

KAAPSTAD.

VROEGE MARKT.

		10 Juli, 1895. £	s.	d.		£	s.	d.
Aardappelen	...	0	12	0	—	0	16	11
Guavas	...	0	0	9	—	0	0	11
Appelen	...	0	1	0	—	0	2	8
Uien,	...	0	8	2	—	0	10	6
Pompoenen	...	0	0	4½	—	0	0	5
Patatas	...	0	5	0	—	0	5	1
Eieren,	...	0	16	0	—	0	0	0

2 Karren.

NIEUWE MARKT

		10 Juli, 1895. £	s.	d.		£	s.	d.
Guavas	...	0	0	3	—	0	3	1
Lemoenen, per 100	...	0	2	7	—	0	6	8
Eieren	...	0	12	3	—	0	16	1
Uien, per 100 lbs.	...	0	6	0	—	0	10	0
Aardappelen	...	0	5	3	—	0	17	6
Kalkoenen	...	0	3	10	—	0	12	9
Ganzen	...	0	3	7	—	0	0	0
Eenden	...	0	3	3	—	0	2	7
Hoenders	...	0	1	4	—	0	2	0
Erwten (groen)	...	1	4	0	—	0	0	0
Patatas	...	0	4	2	—	0	6	0
Kool	...	0	0	1	—	0	0	2½
Bloemkool	...	0	0	0¾	—	0	0	1½
Peter	...	0	0	8	—	0	1	6
Appelen	...	0	0	6	—	0	2	0
Erwten (droog)	...	1	3	0	—	0	0	0
Zuurdemoenen	...	0	1	10	—	0	5	0
Nartjes	...	0	2	0	—	0	3	7

PORT ELIZABETH.

(*Van de heeren Hirsch, Loubser & Co.*)

4 Juli, 1895.

VOGELSTRUISVEDEREN.—De markt is wel voorzien, en prijzen blijven als de vorige week. Witte en inferieure wijfjes zijn zwak; andere soorten zijn vast. Wij noteeren:—Witte superieur prima £7 10s 0d tot £20 0s 0d; prima £4 10s tot £6 10s 0d; eerste £3 10s 0d tot £4 0s 0d, tweede £2 10s 0d tot £3 0s 0d, derde £1 10s 0d tot £2 0s; Wijfjes, superieur £4 0s 0d tot £5 10s 0d, goed tot gewoon £2 15s 0d tot £3 10s 0d; tweede £2 0s 0d tot £2 10s 0d, derde 0 15s 0d tot £1 10s 0d; Byocks (Fancy) £3 10s 0d tot £4 10s 0d, Zwarte, goed tot superieur lang £4 10s 0d tot £6 0s 0d, goed tot superieur middelmatig £2 15s 0d tot £3 10s 0d, goed tot superieur kort £1 5s 0d tot £2 0s 0d, inferieur kort £0 8s 0d tot £0 15s 0d, vlos £0 18s 0d tot £1 2s 0d; Vale, goed tot superieur lang £2 15s 0d tot £3 10s 0d, goed tot superieur middelmatig £1 10s 0d tot £2 0s 0d, goed tot superieur kort £0 8s 0d tot £0 15s 0d, inferieur £0 4s 0d tot £0 6s 0d, vlos £0 14s 0d, tot £1 0s 0d; Spadonas jonge vogels £1 15s 0d tot £2 5s 0d, smal en hard £0 10s 0d tot £1 5s 0d, chicks £0 0s 6d tot £0 1s 0d; Staart, wit £1 10s 0d tot £1 15s 0d, gekleurd £1 3s 0d tot £1 5s 0d, donker £0 10s 0d tot £0 12s 0d; staart B B, £0 17s 6d tot £1 0s 0d.

VELLEN.—Onveranderd, met uitzondering van huiden, die wat swakker in prijs zijn. Wij noteeren:—Merinos in bundels, ongesorteerd 3½d tot 3¾d per lb; Pelts, 2d tot 2½d; Kaapsche 11d tot 0s 12d; Lammeren, beschadigd 3d tot 0d; Bokkevellen, in bundels gesorteerd, 9½d tot 9¾d per lb; do beschadigd, 0s 2½d tot 0s 3d; angoravellen, in bundels, gesorteerd, 5¾d tot 6d per lb; do. geschoren 4½d tot 4¾d per lb; do beschadigd, 1½d tot 2d; buiten, droge, 6d tot 6½d per lb; droog gezouten, 5½d tot 6d per lb; natte, droog tot 3d per lb; droog, beschadigd, 0s tot 5d per lb; Springbokvellen 7 tot 8d.

BOKWOL.—De markt blijft gedrukt, en er is zeer weinig in gedaan sedert ons vorig rapport. De prijs heden voor goede eerste is 1s. 7d. Op de middag-verkooping heden werden ongeveer 600 balen aangeboden, meest gemengde partijen, waarvan het grooter deel verkocht werd; het bieden was levendig. Wij noteeren:—Super. zomer kids, 22d tot 23d; gewone zomer kids, 20d. tot 21d., super zomer eerste, 19½d. tot 19½d., gewone zomer eerste, 17½d. tot 18½d., gemengde zomer eerste 14d. tot 15d., tweede, 9d. tot 10d, Locas, 5½d tot 6d., winterhair (kid) 14d. tot 15d., winterhair 12 tot 13d.

WOL.—De Londensche verkoopingen openden op den 2den dezer met een groot aantal opkoopers en levendige competitie; de prijzen waren gelijk die bij de sluiting der vorige verkooping. Andere kabelgrammen dan de onze waren wat gunstiger de meeste lazen:—"Vetwol à pari tot ½d, en sneeuwwitte à pari tot ½d. hooger dan de sluitingsprijzen der laatste verkooping." Ons kabelgram van heden rapporteert dat de verkoopingen levendig blijven. Sneeuwwitte à pari tot ½d. hooger dan bij de opening, en superieure volwassen kamwol ½d. hooger.

Hier zijn van 4 tot 5,000 balen verkocht sedert den datum van ons laatste rapport, meest voor het begin der verkoopingen. De verkoopingen bestonden hoofdzakelijk uit lange vetwol. Het bericht van de opening der verkoopingen veroorzaakte eerst teleurstelling aan koopers, maar sedert is er een beter gevoelen geweest, en de prijzen zijn hersteld. Op de catalogus en open verkoopingen, heden morgen gehouden, was korte fontieve vetwol, geschikt om te wassechen, zeer moeilijk te verkoopen en de aangeboden prijzen van deze klas waren 3½d. toe 3¾d. Wij noteeren:—Extra superieure 12 maanden Grasveld vette, 6d tot 6½d per lb; goede tot superieure 12 maanden Grasveld vette, 0s 4½d tot 0s 5½d per lb; korte tot middelmatige Grasveld vette, 0s 3½d tot 4½d per lb; extra superieure 12 maanden Karoo vette, 0s 4½d tot 0s 5d per lb; goede tot superieure 12 maanden Karoo vette, 0s 3½d tot 0s 4½d per lb; korte tot middelmatige Karoo vette, 0s 3½d tot 0s 3¾d per lb; zware slechte vette 0s 2½d tot 0s 3d per lb.; ruwe en gekleurde vette, 0s 2½d tot 0s 2¾d per lb; extra superieure Uitenhage sneeuwwitte, 1s 1d tot 1s 0d per lb; superieure Uitenhage sneeuwwitte, 1s 0d tot 1s 0½d per lb; goede Uitenhage sneeuwwitte, 0s 11d tot 0s 11½d per lb; slechte en met onkruid Uitenhage sneeuwwitte, 0s 9½d tot 0s 10½d per lb; op het land gewasschen droog, 0s 8½d tot 0s 9½d per lb.; op het land gewasschen, slecht, 0s 7d tot 0s 8d per lb; ruwe en gekleurde gewasschen 0s 4d tot 0s 5½d per lb; zwarte ruwe gewasschen, 0s 8½d tot 0s 9d per lb; witte kruisras gewasschen, 0s 8d tot 0s 9d per lb; witte ruwe gewasschen, 0s 5d tot 0s 5½d per lb.

De Zuid-Afrikaan

VEREENIGD MET

ONS LAND.

DONDERDAG, 11 JULI, 1895.

TE VEEL CENTRALISATIE.

ER zijn verschillende manieren om een land te regeeren, en de ideale regeeringsvorm wordt door velen van degenen die de meeste ondervinding hebben van den parlementairen regeeringvorm geacht te zijn het despotisme—de vorm van regeering waarin één man met onbeperkte macht is bekleed en regeert als despoot. De man aan wien zulk een macht werd toevertrouwd zou echter, om voldoening te geven, in alle opzichten een volmaakt mensch moeten zijn, soowel in kennis van menschen en feiten als in gevoel van rechtvaardigheid en zedelijkheid. En juist omdat zulk een mensch niet te vinden is blijft de regeeringsvorm dien hij zou moeten verpersoonlijken een onbereikbaar ideaal. Intusschen tracht men er op een andere manier zoo goed mogelijk te komen en wij bevinden ons, onder ons parlementair stelsel van verantwoordelijk bestuur met een slechts nominale inmenging door harer majesteits regeering, niet slecht, integendeel, in een veel betere positie dan vele andere koloniën en onafhankelijke staten.

Een groote fout kleeft echter ons stelsel van bestuur aan en die is dat er te veel centralisatie is, dat het geheele land te veel wordt bestuurd van uit Kaapstad.

De nadeelen aan dat stelsel verbonden zijn vele en velerlei. Een der voornaamste nadeelen is dat het getal onzer ambtenaren op ontrustbarende wijze toeneemt. Dit nadeel wordt misschien minder gevoeld dan andere omdat het meer indirekt op het volk drukt, maar het bestaat niettemin en kost ons heel wat geld. Toch is er hoegenaamd geen neiging te bespeuren om het aantal ambtenaren te verminderen; wel wordt daarover gepraat, maar de maatregelen door het parlement genomen hebben nog altijd de strekking het aantal ambtenaren te vermeerderen. Die strekking is, inderdaad, zoo algemeen dat het niet eens noodig is om speciale wetten op te noemen ten einde de juistheid van deze bewering te bewijzen. En nog blijft men voor meer ambtenaren en officieele lichamen ijveren. Men wil centrale raden voor spoorwegen, voor landbouw, voor verzorging van verwaarloosde kinderen, en voor wat niet al.

Een ander nadeel van deze centralisatie van bestuur is dat plaatselijke belangen in de oogen van plaatselijke menschen veelal worden verwaarloosd door het centraal gezag. Dat dit werkelijk geschiedt nemen wij te eerder aan omdat het verschijnsel zoo volkomen natuurlijk en verklaarbaar is. Het spreekt van zelf dat een minister of een parlement, te Kaapstad zittende, zich niet zoo druk maakt over de dorpspomp als de dorpsmenschen zelf.

Een derde nadeel, en het nadeel dat vooral den laatsten tijd het meest aan het licht is gekomen, is dat een groot gedeelte van den tijd der wetgeving des lands wordt in beslag genomen door het behandelen van plaatselijke zaken. Dagen en dagen van deze parlementssitting zijn besteed aan de bespreking van een municipale wet voor Oost Londen, van een wet om municipaliteiten het recht te geven zekere regulaties te maken, van wetsontwerpen op den aanleg van elektrische tramwegen te Kaapstad en omstreken en te Port Elizabeth, van een resolutie om aan den stadsraad van Kaapstad het recht te geven een stadhuis te bouwen op de Parade, van dammen en wegen in afgelegen distrikten en dergelijke zaken. Die zaken zullen toenemen naarmate ons land toeneemt in bevolking, welvaart, en beschaving, en als men wil voortgaan met al dergelijke zaken voor het parlement te brengen dan zal er weldra geen tijd meer zijn om de bezigheid des lands te verrichten.

Het grootste nadeel van alle is echter dat er onder het tegenwoordige stelsel feitelijk niemand verantwoordelijk is, en dat er niemand is waarop de belanghebbenden zich kunnen verhalen. Een plaatselijk lichaam wil iets doen of stelt zich voor iets te doen, doch vóór het de handen mag uitsteken moet het de vergunning van het parlement vragen. Dit laatste mag de gevraagde vergunning weigeren, al zijn alle plaatselijke kiezers en al hun vertegenwoordigers in het plaatselijke lichaam er voor, of het mag ook de gevraagde vergunning geven met zekere beperkingen of onder zekere voorwaarden. Die beperkingen en voorwaarden kunnen wellicht de uitvoering van een plan onmogelijk maken en in alle gevallen kunnen zij steeds dienen als een excuus voor plaatselijke vertegenwoordigers wanneer er iets misloopt. En waar hebben dan de kiezers van het plaatselijke lichaam verhaal? Feitelijk nergens, want zij kunnen de leden van hun plaatselijk lichaam moeilijk verantwoordelijk stellen en in het parlement hebben zij hoogstens slechts contrôle over een paar stemmen.

Al deze nadeelen van het tegenwoordige stelsel doen de vraag rijzen of het niet tijd wordt dat er wat minder centralisatie komt in onzen regeeringsvorm, door bij de wet, aan plaatselijke lichamen uitgebreider volmacht te geven tot het besturen van plaatselijke aangelegenheden. Die volmacht moet natuurlijk niet onbeperkt doch zeer duidelijk gedefinieerd zijn. Dit kan geschieden in een wet, zijnde het gevolg van een consolidatie en amendatie van onze wetten op dorpsbesturen en municipaliteiten, en een andere op afdeelingsraden. Het ondernemen van dergelijke wetgeving is natuurlijk een reuzenwerk en kan niet in der haast worden ondernomen. Doch degenen die de verhandelingen in de loopende parlementszitting gevolgd hebben kunnen zich niet ontveinzen dat de tijd weldra zal aanbreken dat wij tot decentralisatie moeten overgaan. En dit moet eerst in beginsel vastgesteld zijn voor een nadere bespreking der zaak tot iets zou kunnen leiden.

ALLERLEI.

Onconstitutioneel?

De heer Merriman zei Dinsdagavond in het parlement dat hij, bij hervatting van het brandziekte-debat, een appeltje te schillen zou hebben met den heer Rhodes, omdat deze een dreigement geuit had dat in de oogen van den heer Merriman onconstitutioneel was. Het eenige "dreigement" dat de heer Merriman kan bedoelen was de toespeling van den heer Rhodes op een mogelijk aftreden van het ministerie of een ontbinding van het parlement als dit laatste niet besloot de brandziektewet een billijken proeftijd toe te staan. Dat dit een "dreigement" was geloven wij niet omdat, zooals wij in ons vorig nummer mededeelden, er Maandag in ministeriele kringen reeds sprake was van ontbinding in geval het wetsontwerp-Van Zijl of het amendement-Douglass zou doorgaan. Intusschen, in hoeverre de regeering het ernstig meent of alleen maar dreigt met een ontbinding ingeval van wat de heer Rhodes persoonlijk blijkt te beschouwen als een regeeringsnederlaag op de brandziektewet, kan alleen worden beslist uit de houding door de regeering aangenomen als de nederlaag eenmaal geleden is. Dat de toespeling op een ontbinding oneonstitutioneel zou zijn ontkennen wij ten sterkste. Onconstitutioneel in den eigenlijken zin van het woord—in strijd met de constitutie—is zij ongetwijfeld niet en zij kan hoogstens in strijd zijn met het gebruik in Engeland. In andere landen is het daarentegen zeer gebruikelijk dat de regeering in het parlement officieel aankondigt—wat in dit geval nog niet eens gedaan is—dat zij van de stemming over een bepaald onderwerp een kwestie van vertrouwen maakt, daarmede te kennen gevende dat een nederlaag in die stemming zal worden gevolgd door een aftreden van het ministerie of een ontbinding van het parlement. En is het, bovendien, niet volkomen logisch om in dit geval van een ontbinding te spreken? Door op den drang van een deel der kiezers een wet te herroepen die een vorig jaar werd gemaakt geeft het parlement feitelijk te kennen de kiezers niet behoorlijk te hebben vertegenwoordigd. En als het parlement dit zelf erkent dan blijft er weinig anders over dan een nieuw beroep op de kiezers te doen. Daardoor is het teekenen van petities aan den gouverneur, vragende om een ontbinding, zeer verklaarbaar, al kan de beweging niets uitwerken omdat de gouverneur alleen het parlement kan ontbinden op advies van zijn ministers. Die beweging zal waarschijnlijk in de oogen van den heer Merriman ook onconstitutioneel zijn. Doch velen zullen het met des heeren Merrimans gevoelens over constitutionaliteit niet eens zijn.

De Delagoabaai-Spoorweg.

De officieele opening van den spoorweg van Lourenço Marques naar Pretoria en Johannesburg is een feit van de allergrootste beteekenis in de geschiedenis van de Zuid-Afrikaansche Republiek en, inderdaad, van geheel Zuid-Afrika,—van beteekenis niet alleen op ekonomisch doch evenzeer, en misschien nog meer, op politiek gebied. Door dien spoorweg toch wordt de Transvaal in groote mate, en hare zuster-republiek wellicht ook, hoewel zeker in kleinere mate, ekonomisch en politiek onafhankelijk van de haar omringende Engelsche koloniën. Dat opeenvolgende staatspresidenten in de republiek met zeldzame standvastigheid naar dit doel gestreefd hebben strekt, voor zoover zij leven, hunzelven, voor zoover zij overleden zijn hun, nagedachtenis tot eer. En van die eer komt ongetwijfeld het leeuwenaandeel toe aan den tegenwoordigen president, omdat hij, niettegenstaande de verleidelijke aanbiedingen en herhaalde kansen tot het verkrijgen van spoorwegverbinding, die zijn voorgangers niet kenden, met onvermoeide volharding—haastige beoordeelaars noemden haar wel eens stijfhoofdigheid—zich bleef toeleggen op de voltooiing van de lijn die hij wel eens "mijn" lijn noemt, met een trots die vergeefbijk is omdat hij rechtmatig is. Of het verkrijgen van die ekonomische en politieke onafhankelijkheid van naburige, vriendschappelijk gezinde kolonies het einddoel behoort te zijn van de staatslieden in de republiek, is een kwestie die wij, in navolging van het taktvolle voorbeeld door Sir Hercules Robinson op het banket te Pretoria gegeven, voor het tegenwoordige zullen laten rusten. Op het oogenblik verblijden wij ons met de blijden en wenschen wij de Zuid-Afrikaansche Republiek en haar eerwaardig staatshoofd hartelijk geluk met de vervulling van één hunner hartewenschen. Dit kunnen de bewoners der Kolonie doen zonder geplaagd te zijn met het spreekwoordelijke gevoel van den lachenden boer die kiespijn heeft, omdat de onmetelijke rijkdom van den Rand, met zijn gouduitvoer van 200,000 ons per maand, de hoop rechtvaardigt dat, als de Kolonie eenige schade zal ondervinden van de opening der met ons concurreerende spoorweglijn, die schade toch slechts tijdelijk zal zijn.

GEMENGD NIEUWS.

DR. JAMESON, de administrateur van Rhodesia is in Kaapstad op bezoek.

DE MAILBOOT *Norman* bracht hier geld tot een bedrag van £300,000 aan.

JASS DE MASHONA die een hut in Mashonaland aan brand stak, waardoor vijf kaffers verbrandden, is te Salisbury ter dood veroordeeld geworden.

EEN ZWARE SLAG, vooral voor een politiedienaar, trof sekeren Bun, van de politie te Bedford. Hij verloor drie paarden aan paardenziekte.

HET OVERLIJDEN wordt bericht van den heer P. L. Deane, mede-eigenaar van de *Queenstown Representative*, en vroeger op de staf van de *Cape Times*.

MET DE SNELTREIN zijn gisteren middag aangekomen de heeren Orpen, L.W.V., T. Bailey, L.W.R., Sir Richard Southey, dd. en mevr. A. Hofmeyr en familie.

ROEKELOOS RIJDEN.—Er gaat tegenwoordig haast geen dag voorbij of men hoort van personen door roekeloose cabdrijvers overreden en beseerd. 't Wordt tijd dat er weer eens een goed voorbeeld voor die onverschilligen gezet wordt.

DE CHEQUE van £2,203 11s. 8d. door den heer Rhodes betaald aan de directeuren der Kimberleysche tentoonstelling, is niet uit zijn eigen zak (sooals meer dan een had gedacht) doch uit de winsten der "compounds," zegt de *Cape Mercury*.

KOELKAMERS.—In onze advertentiekolommen maken de heeren Combrinck & Co. het publiek opmerkzaam er op dat hun koelkamers nu gereed zijn. Er is nu een schoone kans voor boeren en vruchtenkweekers hunnen handel op goeden voet te krijgen.

DE HEER T. J. KROGH, tot nu toe eerste staatskierk, is door den uitvoerenden raad der Zuid-Afrikaansche Republiek aangesteld tot onder-staatssecretaris voor buitenlandsche zaken in plaats van den heer D. J. Esselen, die den gouvernementsdienst nu voor goed verlaten heeft.

BRAND ontstond Dinsdagmorgen tusschen 6 en 7 uur in een gebouw, als winkel gebruikt door mej. Woolff, op den hoek van Harrington en Boomstraat. De brandweer was spoedig ter plaatse en bluschte den brand met de handpomp. De schade was niet groot en bepaalde zich tot den winkel.

TE LADYBRAND, O.V.S., heeft de municipaliteit 150 morgen van den gemeentegrond in erven van 8 morgen verhuurd tegen 15s. shillings tot 18 shillings per jaar huur. Deze erven zijn geschikt om tuinen op te maken en het verhuren ervan zal het dorp dus seer ten goede komen.

FLINK GEZEGD.—Toen onlangs de rechtszaak in verband met dokters rekeningen voor het hof te Grahamsstad diende, zei rechter Jones dat hij altijd gedacht had dat de beteekenis van het woord consultatie was dat de dokters de verantwoordelijkheid om de helft deelden en de betaling verdubbelden!

DELAGOABAAI.—Volgens berichten van daar is er weêr door de kaffers op de kanonneerboot *Bacamarte* geschoten op de Incomatirivier en men wil dat de kaffers opgestookt worden tot nieuwe rustverstoring ten einde de spoorwegfeestelijkheden te hinderen. Wat van dit bericht echter waar is, zijn we niet in staat te zeggen.

PRESENT AAN SPOORWEGBEAMBTEN.—De Nederlandsche spoorwegmaatschappij heeft bij gelegenheid van de feestelijke opening van den Delagoabaai-spoorweg aan ieder ambtenaar, die meer dan twaalf maanden in haar dienst geweest is, een silveren horloge met een bronzen medalje ter herinnering aan de gebeurtenis present gegeven.

PASSAGIERS NAAR ENGELAND per mailboot *Grantully Castle*:—De heeren Beit, Caldecott, Parks, dr. Rutherfoord Harris, mevr. Goodenough, de heeren dr. Edwards, Goets, Campbell, Thorne, Wood, Clarence, Evans, ds. H. J. Louw, ds. en mevr. Truter, de heeren Grocott, Wylde, mej. (3) Knapp, mevr. Field, mevr. Stanley, mevr. en jongen, (2) Avery, de heer en mevr. Hawkenwood, de heer J. J. Duggan.

WALVISSCHEN zijn er in den laatsten tijd nog al aan de kust hier gezien. Zondag waren er tusschen Zeepunt en Robbeneiland drie tegelijk aan 't waterspuiten en Dinsdag vermaakte zich een nabij het breekwater. Een boot ging spoedig uit om een kans af te wachten om het dier te harpoeneeren, doch slaagde daarin niet, daar het troepenschip *Jelunga* juist het dok verliet en den walvisch stoorde, die dan ook niet weêr gezien werd.

TOT LEDEN VAN HET DORPSBESTUUR van Bredasdorp zijn verkozen de heeren J. J. Taljaard, J. F. Ekstein en H. R. du Preez; voor dat van Riebeek West de heeren H. V. Steyn, C. A. Grobbelaar en A. P. Kilian; voor dat van Lady-Grey (Robertson) de heeren C. P. Payne, J. J. Brown en K. W. Bahm; voor dat van Zuurbraak (Swellendam) de heeren T. Aspin, A. Heim en J. Le Roux en voor dat van Prins Albert de heeren J. R. G. Luttig, P. K. Neethling en W. J. Roossouw.

EEN ONGELUK.—Te Oost Londen had men een trolley los op de sporen laten staan en een aantal knapen gingen er op rijden. Een hunner, een knaapje van zes jaar viel er af, kwam onder de wielen en werd gedood. Bij het onderzoek werd de magistraat versocht de andere knapen eens goed de les te lezen, doch hij dacht er anders over. Jongens, zei hij, zouden juist van zoo iets als een trolley gebruik maken om vermaak, doch de lieden die het ding niet op zijn plek hadden bezorgd die waren het, aan wien hij de les zou lezen als zij voor hem waren.

TWEE PRISONIERS werden de vorige week van Swellendam naar Kaapstad gezonden onder zorg van een konstabel. Een halfuur van het dorp moesten ze door een spruit gaan. Terwijl de konstabel zat om zijn schoenen uit te trekken, sloegen de prisoniers met een klip den man zoó op zijn hoofd, dat hij bedwelmd werd. Daarna gooiden zij een klip op zijn buik en maakten zich toen meester van de sleutels der handboeien die ze losmaakten. Na 12s. die de konstabel bij zich had, benevens diens revolver gestolen te hebben, maakten zij zich uit de voeten. De konstabel werd den volgenden morgen gevonden en ligt nu in bedenkelijken toestand.

DE KINETOGRAAF. — Edison is nog steeds bezig met het verbeteren van zijn 'kinetograaf.' Dat toestel is een combinatie van den reeds welbekenden kinetoscoop en den phonograaf; men kan daarmee niet alleen de vroeger gesproken woorden hooren, maar tegelijkertijd ook de menschen, die ze spraken, in al hun leven en bewegen zien. Het is den modernen toovenaar reeds gelukt die zingende, sprekende en bewegende personen half levensgroot te maken. Maar hij zal zijn uitvinding niet aan het publiek geven voor het hem gelukt is, hem levensgroot weer te geven. Hij is er zeker van dat het hem gelukken zal op deze wijze broeiende sprekers, zangeressen en zangers onsterfelijk te maken voor tijdgenooten en nageslacht.

De Spoorweg-feesten te Pretoria.

Van Pretoria kwam per telegraaf op 9 Juli het volgende: De staats-gasten brachten heden den voormiddag door met het ontvangen en afleggen van officieele bezoeken.

Te half-een uur vond de groote verrichting der feestelijkheden plaats, namelijk een groot staats-diner in het markthuis dat op geschikte wijze voor de gelegenheid versierd was. Bijna 400 gasten zaten er aan. Een groote tafel stond de geheele lengte van de saal, en tien zij-tafels stonden aan weerszijden daarvan. De president werd naar de zaal begeleid door een eerewacht, alsmede de hooge commissaris, en zij werden in het museum door den landdrost ontvangen. De president nam den voorzitterstoel in en had aan zijn rechterhand Sir H. Robinson, ex-president Pretorius, Sir Jacobus De Wet, den Belgischen consul, generaal Smit, den Franschen consul en kolonel Machado, en aan zijn linkerhand dr. Leyds, hoofdrechter De Villiers van den Vrijstraat, den voorzitter van den eersten raad, den gouverneur van Lourenço Marques, de consuls voor Nederland en Duitschland, en den algemeenen bestierder van de Natalsche spoorwegen. Tegenover den president waren schout-bij-nacht Rawson, Sir Sidney Shippard, de ed. T. Murray, en Kaapsche ambtenaren. De lijst van heildronken was een lange, doch werd flink afgehandeld en het diner (door de heeren Jahn en Isopin verschaft) was uitstekend. De meerderheid der gasten waren gekleed in vol uniform, zwaar belangen met ordes en decoraties. Anderen waren in dres costume, een massa van zwart en goud. Een aangenaam kenmerk was de hartelijkheid waarmee ieder nationaliteit ontvangen werd, en het orkest speelde het volkslied van het land door elken spreker vertegenwoordigd, als die op stond.

BEVRIENDE MOGENDHEDEN.

President Kruger werd bij zijn opstaan om den dronk in te stellen op de vriendschappelijke mogendheden met toejuichingen ontvangen en sprak als volgt:—Vertegenwoordigers van vreemde volkeren, heeren en allen hier vertegenwoordig, ik heet u hartelijk welkom. Ik heet u welkom uit naam van den uitvoerenden raad, de wetgeving en het publiek van de Zuid-Afrikaansche Republiek. (Toejuiching). Het verheugt ons te denken dat dat gij allen het een eer hebt geacht ons feest bij te wonen, en dat er onder de gasten zulk een groot aantal vertegenwoordigers van verschillende mogendheden zich bevindt. Heeren, wij hebben allen redenen tot vreugde bij de voltooijing van onze nationale lijn, den Delagoabaaischen spoorweg, waarvan de officieele opening heden geschiedt, want door deze lijn worden de verschillende staten en kolonies van Zuid-Afrika nader aan elkander gebracht. Ik hoop van harte dat de band van vriendschap tusschen de verschillende staten meer en meer zal worden versterkt. (Toejuiching). Een medewerking zou een zegen zijn voor den handel en de welvaart van allen. Ik herhaal het dat de burgers van de republiek alle redenen hebben zich geëerd te gevoelen door uwe tegenwoordigheid alhier om in hun vreugde te deelen.

DE SPOORWEG.

Wat aangaat het bouwen van den spoorweg, in 1881 werd eene voorloopige opmeting van de lijn gemaakt door den zeer bekwamen Portugeeschen ambtenaar, kolonel Machado, van af Komati Poort tot Pretoria. Deze ambtenaar ondernam dadelijk op ons verzoek de opmeting, en hem zijn wij onzen hartelijken dank verschuldigd. De richting door hem opgemeten werd later voor het grootste deel gevolgd. In verband met de opmeting moet ik ook den naam van den heer Christiaan Joubert noemen. Ook hem zijn wij dank verschuldigd om zijn grondige kennis aangaande de landstreek waardoor de lijn loopt. Zijn werk droeg veel bij tot het succes van de opmeting. In 1884 besloot de volksraad een deputatie naar Europa te zenden met instrukties een maatschappij te vormen voor het aanleggen van de lijn. De deputatie vond geneedelijk mannen die een belang in het voorstel toonden, en onder hen was de heer Beelaerts Van Blokland, die zijn onvermoeiden ijver aan de zaak besteedde.

DE MCMURDO CONCESSIE.

Aan kolonel McMurdo werd een concessie toegestaan door de Portugeesche regeering een lijn van Delagoabaai naar onze grenzen te bouwen, en met hem waren wij lang bezig te onderhandelen over een vast tarief, doch te vergeefs. In 1884 passeerde de volksraad de Nederlandsche concessie voor het bouwen van de lijn van Komati Poort naar Pretoria. In verband met de vorming der maatschappij kan ik mij niet weerhouden van melding te maken van den naam van den heer Van de Wall Bake. Wij hadden toen veel moeilijkheden in onze onderhandeling met kolonel McMurdo over een tegenover beide partijen billijk tarief. Doch zooals ik zei, wij kwamen niet verder. Ik begon suspicie te krijgen dat harer majesteits regeering en die der Kaapkolonie achter de zaak zaten. Ik liet echter onderzoek doen en ontving van de Britsche regeering een allervriendelijkst antwoord, waarop ik erkennen moest dat mijn suspicie ongegrond was. (Gejuich.) Ik verbood toen de Nederlandsche met den bouw te beginnen voor er een bevredigend tarief was getroffen. In 1889 vernietigde de Portugeesche regeering de concessie van kolonel McMurdo, die dien tijd nog niet de lijn tot op de grens had voltooid.

EEN BEVREDIGEND TARIEF.

De Portugeesche regeering begon dadelijk de lijn in orde te brengen en stemde toe in een onderling bevredigend tarief. Daarna gaf ik verlof aan de Nederlandsche maatschappij de lijn te bouwen. Het spijt mij te zeggen dat gedurende het bouwen in ongezonde deelen van het land, vele vlijtige Hollanders hun leven opofferden; vele anderen werden slachtoffers van de doodelijke koorts, en heden oogsten wij de vrucht huns arbeids. In verband met het bouwen voel ik mij gedrongen in de eerste plaats den naam te noemen van den heer Verwey, hoofd-ingenieur, want ten spijte van de stormen die destijds woedden, wijdde hij met goed gevolg zijne kracht aan de zware taak die hij in handen had, zijn gezondheid in gevaar brengende, en getrouw zijn plichten vervullende. (door, door). Dan durf ik niet den naam voorbijgaan van den heer Verloop, die tot ons leed, in het graf stierf. Eindelijk bestuurde de heer Middelberg met goed gevolg de maatschappij in haar tegenwoordigen staat. In 1890 besloot de Volksraad dat de lijn binnen vier jaar en zes maanden moest voltooid worden. Toen begon men druk te bouwen en de lijn werd binnen vier jaar en twee maanden voltooid (toejuiching). Ik geloof niet dat ik het ver mis heb in deze berekening. Onder het ijverige bestier van den heer Middelberg, werd onze spoorweg dien wij heden officieel openen, voltooid. (Applaus). Heeren, daar de tijd beperkt is, zal ik nu mijn aanmerkingen sluiten. Ik dank u voor de aandacht waarmee gij naar het geen ik zei hebt geluisterd, en heet u nog eens allen welkom in deze republiek, en ik noodig u allen te drinken op de gezondheid van alle vriendschappelijke en koninklijke mogendheden die wij bij deze feestelijke gelegenheid wenschen te gedenken. (Daverend gejuich).

De toast werd hartelijk gedronken onder het spelen van het volkslied door het orkest.

DE GOUVERNEUR.

Sir H. Robinson werd bij zijn opstaan luide toegejuicht. Hij zei: Als harer majesteits hooge commissaris voor Zuid-Afrika, en dus vertegenwoordiger van de vriendelijkst gezinde mogendheid wensch ik uw edele te danken voor de woorden waarmee gij deszen heildronk hebt ingeleid en de aanwezigen voor de hartelijke ontvangst er van. Veertien jaren zijn verloopen sedert ik laatst in dit land was en het doel van mijn toenmalig bezoek was om gevolg te geven aan het besluit van harer majesteits regeering om onafhankelijkheid aan de Transvaal terug te geven. (Applaus).

Dit werd gedaan door de conventie te Pretoria, en gevolgd door de Londensche conventie aan welke beide ik als hooge commissaris door naamteekening deelnam, en ik kan met vertrouwen verklaren dat er nimmer eenige poging of begeerte geweest is aan den kant van de regeering der koningin om van dat besluit terug te gaan of zich in te mengen met de wettige werking van binnenlandsche regeering, die destijds zoo volledig en vrij aan de republiek werd geschonken.

VOORSPOED DER REPUBLIEK.

Harer majesteits regeering had met belangstelling en levendige voldoening den snellen voortuitgang, dien de Transvaal in rijkdom en voorspoed sedert de ontdekking der goudvelden gemaakt had, gadegeslagen. Er is van onzen kant geen najver wat haar fortuin aanbetreft. In dat op zich was Groot Brittanje ten minste een die kon "love a sister's charms or hear sighs for a daughter with unwounded ear." Het heeft slechts een wensch, en die is dat de Transvaal de groote macht, haar opgedragen, en de groote schatten, nu ter harer beschikking, moge gebruik-en op zulk eene wijze, als het beste leidt tot de welvaart en geluk van alle klassen van inwoners. (Applaus.) Het is de ernstige wensch van harer majesteits regeering om de vriendschappelijkste betrekkingen met de regeering der Zuid-Afrikaansche Republi

Artikel 29, "aangaande straten nauwer dan dertig voet," werd onveranderd aangenomen.

Bij artikel 30 "macht van den raad tot aankoop," werd een amendement aangenomen ten effekte dat de raad niet langer dan gedurende 50 jaar het recht zou hebben de lijn te koopen.

Op artikel 31, "het verschaffen van een balans en staat van uitgaven," werd een amendement aangenomen ten effekte dat de raad het recht zou hebben van de maatschappij te eischen de opgaven te verifieeren en uit te leggen ter bepaling van de huurprijs.

Artikel 32, "arbitrage," werd onveranderd aangenomen, artikel 33 "in zekere gevallen een verbeurdverklaring van gelden aan raad," met een kleine verandering, artikel 34, "macht tot koopen of verkoopen," onveranderd, artikel 35, "obstructies te worden weggenomen," onveranderd.

Bij artikel 36, "obstructies van trafiek," werd er tegen geobjekteerd dat twee wagens aan den elektrischen wagen zouden worden gehaakt en dat het verkeer der tram niet mocht worden verhinderd.

Het artikel werd aangenomen op conditie dat bij de derde lezing een amendement zou worden voorgesteld.

Artikel 37, "straf voor personen die moedwillig tegenwerken," artikel 38, "boete voor laat veroorzaken, artikel 39," passagiersgeld gelijkelijk te worden gehergeerd, en 40, "boete voor het niet betalen van passagiersgeld," waren onveranderd aangenomen; artikel 41, "verhaalbaar in magistraatshof," artikel 42," passagiersgeld te worden gepubliceerd," met kleine veranderingen.

Bij artikel 43, "macht om reglementen te maken," werd een amendement aangenomen waarbij den gouverneur het recht werd gegeven reglementen door de maatschappij gemaakt te vernietigen of te veranderen, en waarbij den stadsraad het recht werd gegeven die reglementen goed of af te keuren.

Artikel 44, "uitsluitend recht om tramwegen met gerande wielen te gebruiken" en artikel 45, "vervoer van mails," werden onveranderd aangenomen.

Een nieuw artikel 46, "dat geen inspekteur der maatschappij lid van den stadsraad kan worden of kan blijven als hij het reeds was" werd aangenomen.

Een nieuw artikel 47, "dat niets in deze wet vervat de maatschappij zou vrijstellen van eenige algemeene wet die later op tramwegen of elektrische beweegkracht zou worden gemaakt" werd aangenomen.

Het schedule werd met enkele kleine veranderingen aangenomen.

De bill met amendementen werd aan den speaker gerapporteerd.

PORT ELIZABETH TRAMWAY BILL.

Het huis ging daarop in comité op het wetsontwerp om den stadsraad van Port Elizabeth te machtigen zekere tramwegen te koopen, leggen, uitrusten en onderhouden.

Artikel 1, "volmacht tot leenen," werd onveranderd goedgekeurd; artikel 2, "volmacht tot het maken en onderhouden van tramwegen, met een kleine verandering"; artikel 3, "macht tot aankoop van de Port Elizabeth Tramweg Co.," evenzoo post 4 "worsten te worden gelegd" artikel 5, "volmacht om van plannen af te wijken," artikel 6, "protectie van leven en eigendom" zonder veranderingen.

Een nieuw artikel 7 werd aangenomen, bepalende dat de raad voorzichtigheid moest gebruiken met het exploiteeren van elektrische tramwegen.

Artikel 18, "rails gelijk te zijn met straten" was aan de orde toen het comité verdaagde om zes uur.

AVONDZITTING.

PORT ELIZABETH TRAMWAY BILL.

Nog aan de orde artikel 8 "rails gelijk te zijn met straten."

Dit artikel, artikel 9, beperking van uitgebreidheid der straat, 10, verhindering van anderen om lijnen te bouwen, 11, straf voor obstruktie, 12, voorziening tegen belemmering, 13, andere straffen, 14, het vervoeren van gevaarlijke goederen, 15, macht tot het maken van reglementen, 16, macht tot dagvaarding (met amendement), 17 en 18 op boeten die kunnen worden opgelegd en verdere dagvaarding, 19, op speciale tarieven (met amendementen), 20 over het belastbare van eigendom, 21 en 22, tarieven en invordering derselve (met amendementen), 23, wet van toepassing maken van de wet op schulden van publieke lichamen, 24, over het houden van rekeningen, 25 en 26, over leeningsfonds en kosten dezer bill respektievelijk, 27, macht te verkoopen te verhuren op te exploiteeren (met amendementen), 28, 29, 30 en 31 werden allen aangenomen.

Na artikel 30 stelde de heer Schreiner een nieuw artikel voor ten effekte dat niets in deze bill vervat de toepassing van eenige verdere wetgeving verhinderen zal die of tramwegen zou mogen worden ingevoerd. Dit werd aangenomen.

De bill werd met amendementen gerapporteerd.

METROPOLITAANSCHE TRAMWEGEN.

Het huis ging andermaal in comité op deze bill.

Artikel 24 op straffen met amendement, 25 tramwegen niet de publieke veiligheid in gevaar te brengen, met een amendement het woord "noodeloos" uitlatende, 26, hunr aan den raad te worden betaald met de voorgestelde amendementen, en een nieuw amendement, waardoor de betaling in dit artikel gemeld onderworpen wordt gemaakt aan de tarieven later in deze bill vast gesteld, en verder dat vijftig pond huur per mijl per jaar zal worden betaald voor de lijnen in de stad, met een proviso dat, nadat de zaak 10 jaar gedreven is, van alle winst boven £500 per jaar per mijl een-tiende gedeelte zal worden betaald aan den raad,—werden aangenomen.

Artikel 27 werd onveranderd aangenomen.

Bij artikel 28 werd een amendement verworpen ten effekte dat de stadsraad het recht zou hebben voor alle lijnen, niet in de bill genoemd, met anderen te kontrakteeren. Het artikel werd onveranderd aangenomen.

Aangenomen werden, met amendaties, artikel 29, zonder artikel 30.

Bij artikel 31 werd een amendement aangenomen ten effekte dat de betaling, te worden gedaan bij overname, zal zijn het kapitaal besteed met vergoeding van redelijke kosten, zoo noodig door arbitrage te worden vastgesteld.

Er werd geobjekteerd dat de stadsraad het recht zou hebben sommige lijnen over te nemen, doch niet de lijn verder dan den tol te Woodstock, omdat de overname zonder de hoofdlijn niets zou beduiden.

Het artikel werd aangenomen.

Artikel 32, met een amendatie, artikelen 33, 34 en 35 onveranderd, werden aangenomen; artikelen 36 en 37 eveneens met kleine wijzigingen, artikelen 38, 39, 40 en 41 gingen onveranderd door zonder discussie. In artikel 42 werden de amendementen aangenomen door het select comité gemaakt; evenzoo artikel 43.

Artikel 44 werd aangenomen met de amendementen en eenige amendementen die ook in het Caledonstraat-ontwerp werden aangenomen.

Artikel 44 werd onveranderd aangenomen.

Een nieuwe artikel 46 werd aangenomen ten effekte dat geen direkteur der maatschappij zou kunnen zitten als lid van den stadsraad. Een amendement, dat ook een aandeelhouder niet lid van den raad zou kunnen zijn werd eveneens aangenomen.

Artikelen 48, 49 en 50 werden met kleine veranderingen aangenomen.

In de schedule werden eenige veranderingen gemaakt in het gewicht der goederen die door passagiers konden worden meegenomen.

De bill werd daarop met amendementen aan den speaker gerapporteerd.

VERKOOP VAN BROOD.

Sir GORDON SPRIGG stelde voor de tweede lezing van het wetsontwerp op den verkoop van brood.

Wetsontwerp werd voor de tweede maal gelezen; comité op Woensdag a.s.

Het huis verdaagde daarna om 11·17.

Vruchtenkweekersvereeniging

JAARVERGADERING TE WELLINGTON.

(Van onzen Correspondent.)

De jaarlijksche vergadering van leden dezer vereeniging werd gehouden op Zaterdag, 6 Juli, 1895.

Tegenwoordig waren de voorzitter, de heer P. J. Cillie, de Secretaris de heer J. Fred. Pentz, en de heeren P. J. P. Cillie, G. F. du Toit (Breede Rivier), C. Cillie, F. Malan P. zn., F. Malan, F.J.D.zn., E. Cairncross, W. Joubert, sr., W. Joubert, jr., J. A. Joubert, P. G. Joubert, S. W. Joubert, E. Blake, P. J. Malan, D. G. Malan, D. G. Malan P.zn., J. D. Malan, P. Retief, D. Marais D.zn., W. C. v. d. Merwe, D. S. Brink, H. le Roux B.zn., H. le Roux P.zn., Ds. Albertijn, P. Bosman, P. van Niekerk, J. Furter, P. Marais, G. H. le Roux, J. D. le Roux en 15 bezoekers.

De notulen der laatste vergadering werden gelezen en bekrachtigd.

De thesaurier legde ter tafel een balansstaat van inkomst en uitgaaf voor de laatste 12 maanden, welke gelezen en aangenomen werd.

NIEUWE LEDEN.

Op voorstel van den heer W. C. v. d. Merwe werden de heeren Wh. J. v. d. Merwe en J. F. v. d. Westhuijzen als leden toegelaten.

DE PAARL DISTRIKTSTENTOONSTELLING.

Deze zaak werd besproken. Een voorstel om de tentoonstelling te Wellington te houden werd afgestemd, en men besloot de Paarlsche Landbouwersvereeniging kennis daarvan te geven.

SPOORWEGKOSTEN.

Op ledige teruggezonden goederen.—Een brief werd gelezen van den Algemeenen Bestuurder, zeggende dat de betaling op ledige goederen niet kan afgenomen worden. De vergadering drukte hare teleurstelling uit.

LIMOENBOOMEN.

De voorzitter zeide dat hij het onderwerp eener nieuwe ziekte onder de aandacht der leden wilde brengen. Hij las een artikel door den heer H. J. Webber, specialen agent van het Landbouw Departement in Florida:—"De witte vlieg of mieliewlerk (Aleyrode Letri) denk ik zonder vergrooting te kunnen zeggen wordt meer gevreesd dan eenige andere insektenpest, welke limoenboomen aantast. In vele gevallen is het reeds zoo erg dat de industrie zeer ernstig bedreigd wordt. Duizenden dollars schade wordt jaarlijks door dit insekt aangericht, en het verspreidt zoo snel dat men den gebeelen staat door erg ongerust wordt. De verspreiding is zeer algemeen door den staat. Beide seksen hebben vlerken wanneer volwassen; een punt van belang wanneer wij de snelheid overwegen waarmee zij zich verspreiden, daar de wijfjes daardoor in staat gesteld zijn om een grooten afstand te vliegen voor zij hare eieren leggen; terwijl met de roode schurft en andere schurftinsekten het wijfje zonder vlerken is, en alle eieren onder de schurft gelegd worden." De voorzitter zeide dat het hoog tijd was dat het invoeren van citroenachtige boomen belet werd. Verscheidene sprekers kwamen overeen met den voorzitter en het werd unaniem besloten dat de aandacht van den minister van landbouw bij deze zaak bepaald werde.

De Secretaris gaf nu zijn jaarlijksch rapport dat met algemeenen dank ontvangen werd. Het luidt als volgt:—

JAARLIJKSCH RAPPORT VAN DEN SECRETARIS.

Mijne Heeren,—Het is gebruikelijk voor den secretaris aan het einde van elk finantieel jaar rapport te doen over het werk door de vereeniging gedaan gedurende het afgeloopen jaar. Het is eene gewoonte die ik als zeer nuttig beschouw. Ik zou echter verkiezen het te hebben uit de pen van een ander persoon, daar mijn tijdperk als secretaris heden eindigt. Ik zal echter het genoegen hebben uit te zien naar het rapport van mijn opvolger aan het einde van het volgend jaar. Het werk der laatste 12 maanden aan u voorleggende, moet ik echter terug gaan over 3 jaren, waardoor wij beter zullen kunnen oordeelen welken vooruitgang wij gemaakt hebben. Drie of vier jaren achteruit ziende vinden wij onszelven, wat den vruchtenbouw aangaat, als het ware, in totale duisternis, of om het wat zachter te stellen, wij leefden buiten de beschaafde wereld. Wij kweekten de soorten vruchten aan zooals de menschen voor ons gedaan hadden. Toen onze voorzitter in Californie was schreef hij aan mij dat hij het niet kon verstaan hoe wij in de Kolonie aan al de slechtste soorten vruchten en vruchtbomen gekomen waren. Gelukkig werden, pas 3 jaren geleden, de oogen van sommigen onzer geopend, en ik herinner mij een van de argumenten door onzen voorzitter aangevoerd toen hij met mij sprak over de stichting dezer vereeniging. Hij zei: "Als een of twee van ons onze boomen op het Californische stelsel snoeien, en onze vruchten op het nieuwe steisel drogen zal men ons uitlachen, en het zal ontmoedigend zijn." Laat ons 5 of 6 samen werken en de menschen toonen wat er kan worden gedaan.

Zooals u bekend begonnen wij met 7 leden onder de duidelijke verstandhouding dat wij geen leden zouden aanwerven, daar wij meenden dat alleen zij die belangstellen in den vruchtenbouw wenschelijke leden zijn, en vandaag vinden wij dat, met weinige uitzenderingen, al onze vruchtenboeren leden der vereeniging zijn. Wij kunnen bijna geen beter bewijs hebben van het succes van ons werk. Onze boeren stonden bij en keken wat het resultaat van ons werk zou zijn, en dat zij zich bij ons hebben aangesloten is bewijs dat die resultaten bevredigend waren. Het lijdt geen twijfel dat deze vereeniging getoond heeft het belang der industrie die wij ter harte namen, en ik waag het te zeggen dat indien wij de toekomst beoordeelen naar den vooruitgang in de laatste 3 jaren gemaakt, zal de vruchten-industrie van dit distrikt in de naaste toekomst, een van onze voornaamste bronnen van inkomst wezen.

Het werk der laatste 12 maanden nagaande vind ik dat wij onze vergaderingen zeer geregeld hielden, en wij hadden een goede gemiddelde opkomst. Zaken van belang voor onze industrie werden besproken, opstellen en stukken over vruchtenbouw werden gelezen, en ik ben zeker dat ze tot veel nut waren. De lezingen van den hr. C. Mayer over het winter- en zomerenten werden zeer op prijs gesteld. Het nut gesticht door de opstellen over het sproeien, snoeien, uitdunnen en droogen van vruchten is onberekenbaar.

De "Pionier vruchten co." een van de vele vruchten dezer vereeniging, rult gij met mij instemmen, heeft velen onzer kostbare lessen geleerd. Een aanzienlijk getal onzer leden toonen door het aanplanten van een groot aantal boomen dat zij niet meer radeloos zijn wat met al de vruchten te maken. Toen ik 12 maanden geleden bij een vriend aandrong 2000 abrikoosboomen te planten op goeden grond welke onbebouwd lag, was zijn antwoord: "zult gij de vruchten voor mij komen droogen? Waar zal ik menschen krijgen om de vruchten te droogen?" Die man toont vandaag door zijne handelwijze dat hij over dien struikelblok gekomen is. De Pionier vruchten co, heeft hem de oogen geopend. De invoering van houten droogplaten in de plaats van rieten platen is een ander kenmerk van vooruitgang gedurende het laatste jaar gemaakt.

Phylloxera en Amerikaansche wijnstokken hebben weder veel van onze aandacht gehad. Ongelukkig hebben wij te veel op de regeering vertrouwd in deze zaak en wij vinden dat wij op een gebroken riet geleund hebben. Daar deze gevreesde pest uitgebroken is in verscheidene wijken in onze nabijheid zija de menschen begeerig geworden om Amerikaansche stokken te verkrijgen om zich tegen den vijand te verdedigen. Maar tot ons leedwezen vinden wij, dat hoewel duizenden ponden sterling door de regeering uitgegeven is op Phylloxera, het landbouwdepartement bijna niets daarvoor kan toonen, en voor geen geld ter wereld kan het boeren van Amerikaansche stokken voorzien. Deze kwestie zal uwe ernstige aandacht vereischen gedurende het volgende jaar.

Spoorwegzaken zijn ook op verscheidene onzer vergaderingen besproken. De beloofde hervormingen van den heer Price zullen niet uit het oog verloren worden. De heer Price heeft getoond dat hij bereid is onze grieven te overwegen. Hij heeft beloofd ons een bezoek te brengen gedurende het vruchtenseizoen, en daarover zijn wij verblijd. Maar de noodzakelijkheid van voldoende verkoelwagens voor verre afstanden en zorgvuldige behandeling van vruchten, moet hem duidelijk onder de aandacht worden gebracht. Waar wij speciaal moeten op aandringen is sneller verzending van vruchten over groote afstanden. Onze vruchten kunnen en moeten Johannesburg binnen een korter tijd bereiken en indien wij de zaak op de rechte wijze aanvatten ben ik zeker dat wij den hr. Price zullen overtuigen.

Onze tentoonstelling van gedroogde vruchten in Maart l.l. gehouden was zeker het beste bewijs van het goede werk dat wij doen. Aan alle zijden werd erkend dat de tentoonstelling een succes was, en dat onze gedroogde vruchten gelijk stonden met de beste ingevoerde. Wij zien het resultaat reeds in de groote aanvraag welke in de Kolonie en aangrenzende staten ontstaan is voor ons produkt. De droogte-vruchten-handel die bijna uitgestorven was, herleeft, en maar mate de vruchten op het nieuwe systeem gedroogd bekend worden, zal de aanvraag dag na dag aangroeien. Laat mij hier zeggen dat een aak de wij spoedig onze aandacht schenken moeten is het uitgeven van pamfletten bij duizenden, de menschen van deze Kolonie en aangrenzende staten onderrichtende dat gedroogde vruchten zeer economisch zijn te gebruiken wanneer zij op behoorlijke wijze toebereid worden. Laat ons de menschen eerste-klasse gedroogde vruchten geven en hen leeren hoe het toe te bereiden, en wanneer zij eens ge probeerd hebben zullen zij meer willen hebben.

De groote behoefte aan een entomoloog is verscheidene malen voor ons geweest, en uit een antwoord van den Minister van landbouw op eene vraag in het parlement blijkt het dat wij zulk een ambtenaar zullen krijgen. Wanneer die persoon zou komen en zijn werk aanvaarden wist de minister van landbouw niet, dus zullen wij geduldig moeten wachten en zien. Intusschen worden tallen van boomen uitgeroeid zonder eenige voorzorg tegen de invoering van nieuwe ziekten en insektpesten, terwijl de ongelukkige vruchtenkweekers van dit land, die hun geld in de industrie stoken een ernstige risico staan. Terwijl ik over dit onderwerp handel moet ik zeggen dat het spijtig is dat de heer Frost een onbekenden persoon verkoos boven een man door onzen voorzitter aanbevolen, en een die aan laatstgenoemde aanbevolen was door de beste authoriteiten in Californie als een bevoegd persoon en persoonlijk bekend aan den voorzitter.

Marktzaken waren ook verscheidene malen voor onze aandacht en onze zwakke pogingen zijn in een mate gelukt eenige hervorming in de Kaapstadsche markt te weeg te brengen.

De vorming van een landbouw-raad, de vrucht van het gezamentlijke vruchtenkweekers-congres is een ander groot kenmerk van het afgeloopen jaar.

Deze zaak werd door onze vereeniging op het congres ter sprake gebracht. De raad is nu gesticht en wij verwachten veel goeds daarvan.

Het is een lichaam, vertegenwoordigende de vruchten- en wijnindustrie der Westelijke Provincie en als zulks van veel gewicht. De insecten-pest bill is door den raad in overweging genomen, alsook door de vereeniging, en den minister van landbouw is aanbevolen de bill voor een jaar uit te stellen (met uitzondering van inspectie van kweekerijen en ingevoerde boomen). In plaats daarvan heeft de raad een matige som gelds gevraagd om de boeren te leeren hoe de sproeipomp te gebruiken om insektpesten in boomen te dooden.

Wij hebben thans in ons midden Prof. Wallace, landbouw-expert, die bezig is onderzoekingsreizen door de Kolonie te maken. Daar hij een oplettende man is, met veel kennis en ondervinding, zien wij met verlangen uit naar zijn rapport, dat gewis vele nuttige wenken zal bevatten.

Het werk van deze vereeniging wordt gadegeslagen niet alleen door de menschen in dit distrikt. Wij hebben verscheidene leden in andere distrikten woonachtig, en uit de vele brieven aan ons gericht uit alle deelen der kolonie weten wij dat andere distrikten met ons sympathiseeren. Onze correspondentie toont dat velen buiten ons distrikt woonachtig door onze vereeniging bevoordeeld worden. Het is niet meer dan plichtmatig hier te gewagen van het belang door den heer J. W. Jagger, een koopman van Kaapstad, in onze vereeniging gesteld. De boeken door hem aan ons present gedaan zijn van groote waarde.

Ik kan dit rapport niet besluiten zonder te gewagen van de groote studies die wij gemaakt hebben in zake kweekerijen. De kweekers van Wellington, geleid door den heer H. Pickstone, die zooveel geld en energie uitgelegd heeft om de beste soorten vruchtbomen te bekomen, tooneh dat zij weten wat zij doen, want het grooter deel van ons kapitaal en arbeid in het distrikt en het kweeken van vruchtbomen en het droogen van vruchten op het nieuw systeem zou verloren zijn, waren wij niet in staat de beste soorten aan te kweeken. Ik denk daarom dat deze vereeniging veel dank verschuldigd is aan haren geachten voorzitter en den heer Pickstone die beiden tegen groote risico de beste soorten boomen hebben ingevoerd. Het bespuiten van boomen is een andere stap van vooruitgang, die goede resultaten levert. Indien onze leden de boomen, die bespoten zijn, zouden inspecteeren, zou er een levendige handel in sproeipompen ontstaan. In de geschiedenis van onze vereeniging kunnen wij een ander grooten stap van vooruitgang aanteekenen in het jaar 1894-1895, namelijk de gasbehandeling aan limoenboomen, tegen "red scale." De dank van de limoenboomenkweekers in dit distrikt komt toe aan den voorzitter voor zijne moeite in deze gedaan.

In aanmerking nemende ons beperkt inkomen kan van verslag van onzen Thesaurier niet als onbevredigend worden beschouwd, en dit rapport besluitende wensch ik aan de hand te geven dat uit onze fondsen medaljes worden gegeven ter competitie door leden in ons gedeelte van het distrikt: (1) voor den besten boomgaard: (2) voor den grootsten nieuwen boomgaard in 1896 aangelegd, en (3) voor den grootsten wijngaard van geenie Amerikaansche stokken aan het einde van 1896. Heeren, ik vrees dat ik te veel van uw tijd heb opgenomen. Daar mijn tijdperk als Secretaris vandaag eindigt, moet ik u nogeens danken voor de vriendelijke woorden tot mij gesproken bij meer dan een gelegenheid. Ten slotte wensch ik deze vereeniging en elk harer leden voorspoed en een succesvolle toekomst.

J. FRED. PENTZ,
Hon. Secretaris.

JAARLIJKSCH RAPPORT.

De voorzitter gaf zijn jaarlijksch rapport dat als volgt luidt:

Mijnheeren,—Wij hebben juist vernomen uit het rapport van den secretaris van den vooruitgang door onze vereeniging gemaakt sedert haar bestaan, en van het werk in de afgeloopen 12 maanden door ons gedaan. Ik ben verzekerd dat elkeen van u hoogst tevreden is met den gemaakten vooruitgang, doch, mijne heeren, die vooruitgang zou niet gemaakt wezen was het niet om uwe algemeene en hartelijke zamenwerking, en door den volhardenden en onvermoeiden ijver door onzen geachten secretaris aan den dag gelegd, die voor het welzijn en den vooruitgang van onze vereeniging alles veil heeft. Toen wij onze vereeniging 3 jaren geleden begonnen waren er niet weinigen die ons een vroegtijdigen dood voorspelden. Ik ben echter verzekerd zij hebben vandaag andere denkbeelden. Als gij het mij wilt toelaten om te zeggen, zou ik het als mijne gedachte uitspreken dat het voorledene voor ons "dagen van een klein begin" waren en ik zou aan de hand willen geven dat wij ons merk veel hooger plaatsen. Laten wij hoog mikken en als gij toestemt zou ik voorstellen dat ons mikpunt moet wezen om ons distrikt het grootste vruchten-produceerend distrikt in de Kolonie te maken. Ons klimaat en grond is bijzonder geschikt voor vruchtenkultuur en in meer dan een opzicht kan het niet overtroffen worden. Wij hebben soorten van vruchten onder ons voor droogen waarvoor onze omgeving beroemd is in geregelde opbrengsten van betalende oogsten. Onze lange en droege zomer is juist wat wij noodig hebben voor vruchtendroogen en in dit opzicht hebben wij een groot voorregt boven onze meer binnenlandsche vrienden, tengevolge van de zomerregens bij hen. Zijnde zoo nabij de Kaapstad met hare dichtbevolkte voorsteden, hebben wij een extra markt bijna aan onze deuren voor versche vruchten, en ook onze spoorwegopgaaf toont eene groote vermeerdering van vruchten verzonden naar Johannesburg en Kimberley, die groote centrums van verbruik worden voor onze versche, gedroogde, en ingelegde vruchten. En ik vertrouw dat de dag niet meer veraf is dat de hooge belasting op onze gedroogde vruchten geheel afgenomen of grootelijks verminderd zal worden door de Transvaal. Ter volle stem ik zamen met den Secretaris dat wij sneller vervoer voor versche vruchten behoeven te krijgen, en ik heb het volste vertrouwen dat beide deze zaak van vervoer, als ook de voor ziening in de verbeterde geventileerde, en koele "cracks" in genoegzame hoeveelheden, de beste aandacht van onze spoorwegoverheden zal ontvangen. Het zou inderdaad zeer dwaas wezen, om voor een enkel oogenblik te gaan denken, na de moeite en onkosten door ons genomen in het aankweeken van verbeterde vruchten, om die vruchten dan door vervoer te laten bederven en alzoo onze industrie den kop in te drukken. Wij moeten ook niet de uitbreiding naar het noorden uit het oog verliezen. Als de berichten omtrent goud, die wij elken dag in de nieuwsbladen lezen, getelegrafeerd van Buluwayo en Salisbury, waar zijn, en ik heb geen reden om te denken dat het niet waar is, dan zeg ik moeten wij een groote instrooming van populatie verwachten naar dat land. Mijne vrienden, laten wij ons klaar maken om de goudzoekers van gedroogde, ingelegde en zelfs ook versche vruchten te voorzien. Ik waag het om te voorspellen dat het zal gedaan worden en mijn raad aan u is laten wij het doen.

Deze vereeniging was het middel om de oogen van niet weinigen in andere distrikten te openenjmet betrekking tot de vruchtenindustrie, en als wij niet op onze hoede zijn, zullen anderen ons den loef afstelen en de benighcid doen die wij konden hebbe [illegible]

Als ik onze omgeving en ons distrikt zoo doorga, dan zie ik morgens en morgens van den besten vruchtengrond ongebruikt liggende. Mijn raad aan u, mijne vrienden, is, plant dien grond vol van de beste soorten vruchten en hoe eer hoe liever. Mijn vriend, de Secretaris, heeft ook gesproken van de boomkweeking en was goed genoeg om Mr Pickstone, onzen planteclijk en boomkweeker, en mijzelven te noemen als de invoerders van de beste soor en van vruchten. Heeren, ik voel trotsch om te zeggen dat wij in Wellington vandaag hebben een uitgezochte verscheidenheid van de beste vruchten ter wereld, "true to name," en met boomkweekers van Mr. Pickstone's bekwaamheid, kunt gij voorzien worden van eersteklas boomen. Ik heb entjes en oogen met een milde hand verspreid van mijne invoerde boomen, over de geheele Kolonie, tot zulk een maat dat ik niets meer te sparen heb. Sommigen van onze andere plaatselijke boomkweekers nemen ook de nieuwe soorten met kracht en er zal binnen kort geen gebrek wezen aan eersteklas boomen onder ons.

Een ander onderwerp van het allergrootste belang is het verpakken van vruchten, en ik wil u mijne mede-vruchtboeren aanspreen: om toch geene vruchten naar de markt te zenden, dan op een manier gepakt. Het zijn de vederen die de vogels maken, en het is de verpakking die de koopers trekken. Vruchten zijnde een artikel van spijs laten wij ze voor onze klanten plaatsen in de meest aantrekkelijke en aanloklijkste wijze, laten wij eenvormige maten in gebruik brengen, en laten wij trachten om de een den ander in het verpakken te overtreffen en ik ben verzekerd het zal een aangename gewoonte worden voor onze vrouwen en dochters om ons daarin te helpen en dan zullen wij haar roem hooren als de beste pakkers van vruchten, even als wij nu hooren hoe knap zij zijn in dressmakerij, komfijtkookerij, enz. De landbouwraad door den secretaris aangeboerd in zijn rapport, heeft aan de Kaapstadsche stadsraad aanbevolen een lijst van standaard maten en gewigten voor de Kaapstadsche marken, hetwelk ik hoop dat den weg zal beroiden tot eenvormigheid in onzen geheelen vruchtenhandel.

Een an der onderwerp door dien raad aanbevolen is dat oneerlijke vruchtenpakkers zullen vervolgd worden door de overheden, in de markt. Er zijn er nog te veel vruchtenpakkers en verkoopers, die altijd een ongezeglijken bediende hebben, of wiens vruchten in vervoer zoo geschud worden dat de grootere boven en al de kleine en beschadigde onder in het mandje zijn. Heeren ik hoop dat hier geen enkel persoon in onze vergadering is die zich daar aan schuldig maakt, want het zijn dezulken die de grootste vijanden van den vruchtenboer zijn. Laten wij ouze stemmen er tegen verheffen want zij doen ons onbegrijpelijk nadeel aan, terwijl zij probeeren om anderen te misleiden en te bedriegen. De uitslag is lager prijzen algemeen en minder consumptie.

Als besturende directeur van de Pionier Vruchtendroogers—maatschappij moet ik den secretaris bedanken voor de vleiende wijze waarop hij van ons gesproken heeft. Heeren, ik zal u een enkel oogenblik in mijn vertrouwen nemen en u zeggen dat ons eerste en pioneer jaar verre mijn beste verwachting heeft overtroffen. Wij kregen volop vruchten en hadden volop arbeid, natuurlijk twee voorname benoodigdheden, en waarvoor niet weinigen mijner vrienden bevreesd waren. Onze gebouwen en droogronden beantwoorden uitstekend aan hun doel. En het laatste en grootste van alles onze droogde vruchten werden bewonderd door elkeen die ze zag. Onze geheele voorraad is uitverkocht, en ik mag u verzekeren dat wij bijna dagelijks nog orders krijgen van alle deelen der Kolonie, den Vrijstaat en Transvaal. Aan uitvoer van gedroogde vruchten hebben wij niets gedaan, om de eenvoudige rede dat wij niet genoeg hebben voor Koloniaal gebruik. En als wij eenmaal behoorlijk gedroogde vruchten den verbruiker in Zuid Afrika kunnen aanbieden, zal de vraag er naar zoo toenemen dat wij nog veel meer zullen moeten aanplanter, voor aan de toenemende vraag zal kunnen voldaan worden, en wij aan uitvoer kunnen beginnen te denken.

Een andere zaak van het allergrootste belang waarbij ik opnieuw uwe aandacht moet bepalen is het beschermen onzer boomen tegen scharfte, en andere insekten en fungusplagen. Plant de beste soorten die gij kunt krijgen, maar als gij die niet schoon houdt van hunne natuurlijke vijanden zullen wij ons oogmerk nooit bereiken.

Ik waag het te zeggen dat het voor u even aangenaam was als voor mij om de toenemende belangstelling in landbouw in de tegenwoordige sessie van het Parlement te zien, en ik hoop dat de tijd niet meer ver af is dat ons gouvernement en beide huizen van het parlement een groot deel hunner aandacht zullen schenken aan landbouw en veeteelt en meer bijzonder aan onzen tak van de bezigheid. Wij hebben een grooten bron van rijkdom en welvaart ongebruikt liggende, die dienstig en bruikbaar kan gemaakt worden door onder ons informatie van de rechte soort te verspreiden. Wij hebben informatie met betrekking tot vruchtenkweekerij op verscheidene punten noodig, b.v. de cultivatie en bereiding van vijgen. Er zijn distrikten onder en rondom ons die bijzonder geschikt zijn voor vijgencultuur. Al dat wij noodig hebben is kennis om ons van een [illegible] tot een uitvoerende Kolonie te maken van gedroogde vijgen. Als wij naar onze vrienden de Californiers kijken, wat zijn wij dan? Vijgencultuur komt steeds meer en meer voor de aandacht, en een van de laatste stukjes informatie die ik van daar heb, is, dat zij plannen aan het beramen zijn om een van hunne grootste vijgenkweekers, voor ten minste twee jaren, naar de vijgenproduceerende landen van Europa en Azie te zenden, om alles daaromtrent te leeren. Het is helaas echter al te veel gebleken, als wij op de hulp van anderen wachten, leunen wij op een gebroken rietstok. Laten wij leeren om onszelven te helpen. Mijne aandacht werd niet lang geleden door Professor Wallace bepaald bij de majestieuse wilde olijfboomen die wild groeien op onze heuvels en hij kon niet anders dan zijne verbazing uitspreken dat wij. met betrekking tot olijfcultuur, in volslagen duisternis zijn. Wat ik omtrent vijgen gezegd heb, houdt ook hier goed.

Het zeer belangrijk onderwerp van Amerikaansche wijnstokken, ben ik bevreesd zal de tijd mij niet toelaten, om recht te laten wedervaren vandaag. Het is gezegd geworden dat wij in de naaste toekomst onze ernstige aandacht aan die zaak zullen moeten schenken, en daarmede stem ik volkomen zamen. Het is eene levenskwestie voor sommige distrikten in de Westelijke Provincie, en als de wijnproduceerende plekken niet door achteruitgang en armoede willen overvallen wezen, dan zullen wij de kwestie van Amerikaansche wijnstokken met moed en volharding op eene bezigheidsmanier moeten ter hand nemen.

Heeren, ik zal niet meer uw tijd opnemen. Ik vraag u alleen om de aanmerkingen die ik gemaakt heb goed te overwegen. Het zijn zaken van het allergrootste belang voor elk een van ons. Er zijn ook nog andere in het rapport van den secretaris opgenomen, doch de tijd zal mij niet toelaten daarover iets te zeggen. In het verlaten van den stoel bij het sluiten van ons financieel jaar, moet ik den secretaris hartelijk danken voor de hulp die hij mij steeds bawezen heeft in elk voorkomend geval, in het afgeloopen jaar. En ik ben verzekerd dat ik uit den mond van elkeen hier tegenwoordig spreek als ik zeg dat de vereeniging en elk harer leden in het bijzonder de diensten van onzen secretaris zeer op prijs stelt om de vruchtenboerderij onder ons aan te helpen. Dat het verder werk onzer vereeniging met succes mag bekroond worden en dat hare leden allen welvarend mogen wezen is mijn hartelijke wensch.

De Vice-voorzitter Ds. Albertijn zeide dat de secretaris in zijn rapport met waardeering heeft gespoken van den voorzitter. Het was nu zijne beurt om iets te zeggen omtrent de toespraak van den voorzitter, hij moest verklaren dat de vereeniging dank verschuldigd is zoowel voor zijn toespraak als voor vele andere dingen. De Voorzienigheid heeft ons als het ware net op den rechten tijd den voorzitter geschonken. Hij heeft zeer veel gedaan voor de vruchtenkweekerij en vruchtenkweekers zijn zeer veel aan hem verplicht. De voorzitter woonde alle vergaderingen bij en was altijd gereed om advies en informatie te geven. Spreker stelde de aanneming van het rapport voor. Dit werd met acclamatie aangenomen terwijl allen ops onden. De voorzitter dankte de vergadering; hij was blij dat de leden zijne zwakke dienaten op prijs stelden,

Ambtsdragers en Comite—De volgende heeren werden verkozen: Voorzitter P. J. Cillie Czn., Vice-voorzitter Ds. Albertijn: Thesaurier D. S. Brink; Secretaris J. Fred. Pentz; Comite lid F. Malan F. J. Dzn.

VERPLANTING VAN VRUCHTBOOMEN.

De heer P. J. P. Cillie las toen een uitmuntend stuk over het boomen-planten, dat wij in een volgend nummer hopen te plaatsen.

NOG MEER DANKJES.—De voorzitter zeide hij was blij om zulk eene groote vergadering te zien. Het toont dat belang gesteld wordt in de vergaderingen. Hij dankte de bezoekers voor hunne tegenwoordigheid. Bezoekers zijn altijd welkom. Hij was blij dat wij niet vele leden hadden van de soort, zooals hij eenige dagen geleden ontmoet had die gevraagd zijnde waarom hij de vergaderingen niet bijwoonde, antwoordde: "maar ons kan mos niks meer leer ni, kan ons dan nog iets leer?" Al wat de spreker kan zeggen is dat hij en al de leden nog zeer veel te leeren hebben.

Daarna sloot de vergadering.

CORRESPONDENTIE.

(WIJ STELLEN ONS NIET VERANTWOORDELIJK VOOR DE GEVOELENS ONZER CORRESPONDENTEN.)

Aan den Editeur van de "Zuid-Afrikaan en Ons Land."

Mijnheer,—In uwe uitgave van den 22sten dezer zag ik een verslag van de verrichtingen op eene vergadering gehouden te Riversdale op den 15 den Juni. Het spijt mij van harte te zien dat de voorstellen daar genomen meestal door boeren werden gedaan. Is dan het Riversdalsche distrikt zoo ver vooruit, dat het 't wagen kan om hare stem te voegen bij hen die tegen het behoud van den graanboer strijden? Vrienden van Riversdal, denkt wat gij doet! Wat is voor u beter? uwe jonge ezels voor £10 en £12 te verkoopen of om de 20 tot 30 mud koorn die gij voor uw gebruik noodig hebt tekoopen tegen £1 per mud? Gij vraagt misschien wat hebben die twee zaken met elkaander te doen? Maar wie koopt dan uwe jonge ezels, althans wie hebben ze gekocht eenige jaren geleden? Waren het niet boeren of speculateurs van Koeberg, Malmesbury, Caledon en de Paarl. Waar zijn de speculateurs van daag? Zij blijven te huis want zij seggen, de koornboer kan niet koopen, daarom kunnen wij ook niet ezels opkoopen.

Medebo

men aan het doel waarvoor het oorspronkelijk bestemd was. Het zou zeer lastig zijn voor de vrijwilligers om voor exercities en parades naar de Groenepunt-meent te moeten gaan. Ook was het veel waard voor een groote stad om een groot plein te hebben waar het volk in tijden van beroering kon bijeenkomen om zijn gevoelens te luchten.

De heer VENTER was het niet eens met het voorstel. Hij geloofde dat Groenemarktplein groot genoeg was. De Parade was reeds bedorven en het stadhuis zou geheel achteraf staan. Ook moest de stad een groot plein hebben, dat was in iedere groote stad noodig. Spreker stelde als een amendement voor dat de Parade altijd bewaard blijve als een publieke tuin en niet werde bebouwd. Een dergelijke wandelplaats was noodig in Kaapstad. Hij hoopte dat het huis niet zou toelaten dat de Parade vervreemd werd. Groenemarktplein was goed genoeg een plek voor een stadhuis.

De heer WIENER zei dat men juist het stadhuis op de Parade wilden zetten om de Parade te bewaren en er een tuin te kunnen aanleggen. Als er geen stadhuis op kwam zou het plein langzamerhand worden volgebouwd. Het amendement was ook daarom verkeerd omdat men niet den stadsraad kon dwingen een tuin uit te leggen.

De heer RHODES erkende dat er geen plaats zou zijn voor exercities als een stadhuis op de Parade gebouwd werd. En men kon hen die plek niet ontnemen nu een groote exercitiezaal gebouwd was. Er waren verder sentimenteele overwegingen om de Parade onaangeroerd te laten. Ook was het de geregelde plek waar sedert 200 jaar de Zaterdagsche markt werd gehouden. Verder was het goed een plein te hebben waar het volk ruimte had. Spreker persoonlijk was tegen het vervreemden van de Parade en ook tegen het dempen van de sloot om het kasteel. Al die oude dingen moest men niet opruimen. Het was goed voor de menschen om daarnaar te kijken. Het stadhuis alhier was zeer schilderachtig en men moest niet maar Manchester of Liverpool willen gaan nadoen. Als de stad een meer pretentieus stadhuis wil hebben laat zij dan de markt verplaatsen naar achteren en op de plek het stadhuis zetten, en niet het aantal leelijke operahuizen en standard banken uitbreiden. Men moest oude denkbeelden en oude zaken respekteeren. Spreker hoopte dus dat de motie zou worden verworpen.

De heer VAN DER WALT was het van harte met den premier eens. Hij hoopte dat het voorstel zou worden verworpen en ook dat het amendement zou worden verworpen. Die plek moest open blijven. Spreker was verwonderd dat het lid voor Piketberg met een dergelijk voorstel voor den dag kwam. Als men geld vroeg om de moddergaten van de Parade te vullen zou spreker steunen. De stadsraad zelf was schuld dat de Parade vuil was en ook dat de regeering grond had genomen voor en de Parade. De raad kon dit voorkomen.

De heer MERRIMAN zei dat de speech van het lid voor Piketberg hem herinnerde aan een oud gedicht: "Wat is een patriot, papa?" Het spoet hem dat men weder voorstelde een monster-gebouw op de Parade te zetten. Hij zou tegen het voorstel stemmen. Het was een schande om [illegible],000 te verknoeien aan een ginger-bread [illegible]uw, waar nog scoveel aan Kaapstad [illegible] worden gedaan.

De heer THERON dacht dat het amendement-Venter juist goed was en hij hoopte dat het zou worden aangenomen. Er waren nog meer petities tegen dan vóór de Parade, zoodat zelfs de ingezetenen der stad niet wisten wat zij wilden en de meerderheid niet naar de Parade wilde. Als men altijd maar voortging met een gebouw op te richten zou de Parade weldra vol zijn. Als het amendement aangenomen werd was er voor goed een einde aan de zaak, omdat het bepaalde dat de Parade altijd onbebouwd zou blijven.

De heer LE ROUX was verwonderd dat het lid voor Piketberg een dergelijk voorstel gedaan had. Spreker was er sterk tegen dat men verder op de Parade zou gaan bouwen, of dat men er een tuin van zou maken. Men moest een open plek houden waar de menschen wat zien konden. Hij zou stemmen tegen het amendement en tegen het voorstel.

De heer VAN WIJK kon sich ook niet vereenigen met de edele motie. De Parade moest niet belemmerd worden. Het was al te mooi om te kijken naar de exercitie en drillerij. Het Groentemarktplein was een goede plek voor een stadhuis.

De heer BROWN zou voor de resolutie stemmen vooral omdat de Parade toch reeds bedorven is. Het stadhuis zou maar op één punt komen en de rest van de Parade zou kunnen worden opengehouden als een plein of exercitie-veld, waarvoor genoeg ruimte zou overblijven. Men erkende algemeen dat een nieuw stadhuis noodig is.

De heer FULLER zei dat het huis in deze zaak niet billijk was. Men lachte met het denkbeeld van een nieuw stadhuis, terwijl dat toch werkelijk noodig was. Spreker begreep niet hoe men op de vuile Parade, omzoomd met ellendige boomen, patriotische of sentimenteele gevoelens kon krijgen. Die plek zou veel beter zijn als zij gebruikt werd voor een verzamelplaats. Hij zou voor het voorstel stemmen.

De heer BEARD was ook voor het voorstel. De Parade sou er veel beter uitzien als er een stadhuis op kwam, en er zou genoeg ruimte overblijven voor een exercitieveld.

De heer DE WAAL, repliceerende, zei dat het niet zooveel voor den stadsraad als voor de regeering was dat spreker bang was. Het was juist de regeering die de Parade leelijk maakte. Ook wilde de premier de sloot om het kasteel niet gedempt zien en die sloot was een tal van ongerechtheden, een schandaal voor de stad. Spreker vroeg niet om een lappen-circus of een stukje goederenloods daar te bouwen, doch een mooi, net gebouw. Sprekers patriotisme lag hierin dat hij het gouvernement wilde beletten stukje voor stukje van de Parade weg te stelen.

De heer RYAN was ten gunste van het voorstel, omdat het de eenige waarborg zou zijn om niet de geheele Parade bebouwd te krijgen.

Het amendement-Venter werd verworpen en ook het oorspronkelijk voorstel.

TELEGRAAF VAN FRASERBURG NAAR WILLISTON.

De heer LE ROUX stelde voor: "Het huis gaa in comité voor een adres aan den gouverneur om het volgende te overwegen: De noodige uitgaven worden goedgekeurd voor het verlengen van de telegraaflijn van Fraserburg naar Williston." Hij dacht dat het niet noodig zon geweest zijn dit jaar weder een voorstel te dien effekte in te diecen, omdat verleden jaar het huis reeds een motie daartoe had aangenomen, waarop hij verwacht had dat de regeering zou hebben gehandeld. Als er een plaats een telegraaf noodig had was het Williston. Er is slechts een post per week en die kon, als Zakrivier af komt, niet gaan. De telegraaf was onmisbaar, of hij betaalde of niet deed er minder toe. De kosten, inbegrepen de gebouwen, zouden zijn £3,500. De afstand is 78 mijlen en de kosten zijn dus £50 per mijl of minder dan ergens anders, omdat het land zoo vlak was. De afstand van Williston naar het naaste telegraafkantoor is 72 mijlen en een antwoord per post neemt veertien dagen. Om deze redenen vertrouwde spreker op den steun van het huis.

De heer IMMELMAN achtte het verzoek zeer billijk. Hij was verwonderd dat de thesaurier zoo zuinig was en die kleine som niet wilde beschikbaar stellen. Williston had nog niets van de regeering gekregen, geen spoorweg, geen telegraaf, zelfs geen weg. Daarom dacht spreker dat het meer dan billijk was dat het verzoek zou worden toegestaan.

De heer WIENER achtte dit ook een geval dat hulp verdiende. Het distrikt had veel handel en een steeds groeienden handel, en behoorde communicatie te hebben met de buitenwereld.

Sir GORDON SPRIGG kon de aanvraag niet steunen. Het distrikt had een post per week, die £193 per jaar kostte en £86 opbracht. De telegraaf zou kosten £400 per jaar en opbrengen £60 per jaar, omdat de bevolking daar zeer klein was. Om die redenen kon de regeering de aanvraag niet ondersteunen voor het tegenwoordige.

Het voorstel om in comité te gaan werd verworpen met 27 tegen 24 stemmen.

Voor stemden de heeren (24): Te Water, Van der Vijver, De Wet, Smith, Wolfaardt, Kleyn, Venter, A. S. Du Plessis, Thompson, Olivier, Van Zijl, Rautenbach, Wege, Immelman, Le Roux, De Waal (2), Van Wijk, Abrahamson, Wiener, Krige, Dempers, Du Toit en Vanes.

Tegen stemden de heeren (27): Frost, Sprigg, Weeber, Robertson, Steyn, Palmer, Orpen, Rhodes, Haarhoff, Warren, Brabant, Berry, Marais, Smartt, Sauer, Merriman, Norton, Jones, Ward, Crosbie, Tamplin, Hay, Douglass, Laing, Pearson, Schermbrucker en Beard.

SPOORWEG NAAR AVONTUUR.

De heer RAUTENBACH stelde voor: "Het huis ga in comité om per eerbiedig adres verlof te vragen aan zijne excellentie den gouverneur om het volgende voorstel te overwegen: dat, met het oog op mogelijken spoorwegbouw eene opmeting worde gemaakt van het land van Port Elizabeth in de richting van Avontuur, en eene begrooting worde gemaakt van de kosten op de bestaande en op eene mindere breedte." De voorgestelde lijn zou ongeveer 150 mijl lang zijn en gaan door drie der beste distrikten van het land. Spreker geloofde niet dat de spoorweg dadelijk zou betalen, doch op den duur zeker wel. Er is nu reeds 4,000 morgen grond onder irrigatie en er is mogelijkheid nog 17,000 onder irrigatie te brengen. De Langkloof is alom bekend als een der vruchtbaarste streken, zoowel voor vruchten als voor graan. Spreker las voor uit een rapport omtrent het distrikt, waaruit bleek dat het distrikt zeer vruchtbaar was en groote hoeveelheden graan, voeder, aardappelen, tabak enz. produceerde. Voor dergelijke distrikten zou een lijn goed doen en dat niet alleen, doch zij sou ook de middellandsche lijn voeden. De reis van Avontuur is nu van 15 tot 16 dagen naar Port Elizabeth en dat belet bijvoorbeeld reeds alle vruchtenvervoer. Spreker hoopte dat het huis de motie zou toestaan.

De heer LAING zei dat de regeering bereid was in comité te gaan.

De motie werd aangenomen, comité op 24 dezer.

INDWE-SPOORWEG.

De COMMISSARIS VAN OPENBARE WERKEN stelde voor: "De papieren op het voorgesteld tarief voor den Indwe-spoorweg worden verwezen voor rapport naar een gekozen comité met macht getuigenis in te winnen en om papieren te vragen; zoodanig comite te bestaan uit kapitein Brabant, de heeren Jones, A. S. Du Plessis, Beard, dr. Smartt, Sir James Sivewright en den voorsteller."

Kolonel SCHERMBRUCKER stelde een amendement voor ten effekte dat het comité zou bestaan uit negen; de heeren Merriman en Hay de additioneele twee leden te zijn.

Amendement en voorstel werden aangenomen.

KAFFERLOKATIES.

De heer CROSBIE stelde voor: dit huis is van gevoelen dat de wet met betrekking tot inboorlingen-lokaties zoo geamendeerd behoort te worden dat het getal inboorlingen uitmakende een inboorlingen-lokatie op partikulier eigendom zal zijn in evenredigheid betrij tot de grootte van soodanig eigendom of tot het aantal acres er van onder bebouwing, en dat bij het berekenen van het getal inboorlingen op eene plaats voor de doeleinden van gesegde wet, inboorlingen die huurders van land zijn tegen een huur van niet minder dan £—— per jaar, niet inbegrepen zullen worden. Hij zei dat de kwestie voornamelijk van belang was voor de oostelijke leden. De grootte van plaatsen was zeer verschillend. In Het oosten waren plaatsen van 75 acres en plaatsen van 500 acres waren zeer gewoon. Daar kunnen dus veel meer kaffers wonen onder de lokatiewet dan op westelijke plaatsen, die sooveel grooter waren; vandaar dat men in het oosten de beperking wilde door hem voorgesteld. Waar zulke hoeveelheden kaffers in kleine ruimte werden toegelaten had men er last van omdat zij niets geen goed deden. Wat verder kaffer-boeren betreft, die zich opgewerkt hadden tot een zekeren stand, die moest men niet brengen onder de lokatiewet, vandaar het tweede deel van sprekers voorstel.

De heer TAMPLIN secondeerde.

De heer NORTON erkende dat er een gevoel van ontevredenheid was onder de lokatiewet. Het werd onbillijk geacht dat iemand die verheven was tot de positie van geregistreerd kiezer onder de wet zou moeten staan en een licentie uitnemen. Spreker zei dat het eerste deel van het voorstel niet praktisch was omdat men op eene soort land meer kaffers kon gebruiken dan op de andere soort, al naar gelang van hetgeen men verbouwde. Praktisch zou het niet mogelijk zijn te controleeren hoeveel huur de kaffer betaalde, als de landheer en de kaffer beiden wilden dat laatst op den grond zou wonen.

De heer WARREN vond dit een seer moeilijke kwestie, vandaar dat men niet spoedig tot een bevredigende konklusie kon komen. De konklusie zooals neergelegd in de tegenwoordige wet achtte spreker echter voldoende om ieder te beschermen tegen overbevolking van een plaats. Er mochten misbruiken voorkomen, doch spreker zag niet in dat dit voldoende reden was om de wet te amendeeren, daar ieder grondeigenaar zichzelf kon protekteeren.

De heer RHODES zei dat de kwestie een en al moeilijkheden was. Er hing meê zamen de vraag of men het goed vond dat een groot deel der oostelijke provincie zou worden bewoond door kaffer-huurders, of dat men de meerderheid der kaffers in reserve wilde plaatsen en de rest van het land openhouden voor de blanken. De meerderheid van het huis scheen voor dit laatste te zijn. Men wilde niet dat de geheele oostelijke provincie een inboorlingen-reserve werd en daarom waakte de lokatie-wet daartegen, door te bepalen dat niet meer dan een zeker aantal kaffers op den grond mag zijn. De motie bedoelde feitelijk dat een bill zou moeten worden ingediend waardoor men kon toestaan dat de naturellen het geheele oosten in huur namen. Dit was gevaarlijk en daarom waarschuwde spreker het huis om wel na te denken voor het huis de motie aannam. Men had feitelijk in deze onschuldigklinkende motie de geheele naturellenwetgeving bij den kop.

De heer MERRIMAN zei het er meê eens te zijn dat dit een zeer ernstige zaak was. Spreker was altijd tegen die lokatie-geschiedenis, en er moesten perken aan worden gesteld. Hij was van oordeel dat de Glen Grey-wet het gevaar in verband met lokaties deed toenemen, want men dwong de kaffers het land in en die vestigden zich dan als plakkers op andere plaatsen. De moeilijkheid is wat moet men met de kaffers beginnen. Groote deelen van het oosten waren feitelijk reeds in handen der kaffers gekomen. Victoria Oost, Uitenhage en andere distrikten werden voortdurend meer bewoond door kaffers, terwijl de blanken geheel niet vermeerderden. Oost Londen was daarvan ook een merkwaardig voorbeeld, niettegenstaande al de moeite die wij ons gegeven hadden om de kaffers uit te krijgen. En de oorzaak daarvan was dat het in het oosten een grondeigenaar veel beter betaalde om zijn grond aan kaffers te verhuren dan hem zelf te bewerken, want de kaffer kon veel meer uit den grond krijgen dan de blanke. Toch moest men een blanke-mans-land van het land maken, zooveel dat mogelijk was en wij moesten de kaffers in het kafferland houden. Dan moest men daar ook niet blanken doen inkruipen, want waar moesten dan de kaffers heen? Als men overal de kaffers vandaan jaagde, en blanken in het land sette dan zouden de kaffers vanzelf over de Kolonie hier moeten komen. Men moest het niet op den kaffer verhalen, die deed natuurlijk zoo goed als hij kon, doch wij moesten den blanke belasten die zijn grond aan kaffers verhuurde. Het was in ieders belang—ook dat der kaffers—dat de Kolonie een wit-mans-land was. Houdt de kaffers in hun eigen land en dwing de kaffers uit de andere deelen der Kolonie daarheen. Spreker was ten sterkste tegen de motie.

Kapt. BRABANT kende de moeilijkheid van dit onderwerp. Hij geloofde dat het beste was zaken te laten zooals zij nu waren. Spreker ontkende dat Oost Londen een zwartmans-land werd; het tegendeel was zwaar; het aantal blanken nam steeds toe. Er kwamen duizenden kaffers uit de Transkei om werk te zoeken dat zij echter niet konden krijgen, zoodat zij weder terug zouden keeren. Hij hoopte dat de motie zou worden teruggetrokken.

Sir GORDON SPRIGG stelde voor de verdaging van het debat tot 24 dezer.

Dit werd aangenomen.

PETITIES UIT GLEN GREY.

Dr. BERRY stelde voor:—"De verschillende petities van Glen Grey inboorlingen, verzoekende om verlichting van beweerde grieven in verband met hunne individueele toekenningen, worden verwezen naar een select comité voor onderzoek en rapport; zoodanig comité te bestaan uit den secretaris voor landbouw, de heeren Innes, A. S. Du Plessis, Orpen en den voorsteller."

Aangenomen.

Het huis verdaagde om zes uur.

AVONDZITTING.

DE BRANDZIEKTEWET.

Het verdaagde debat over de tweede lezing van het wetsontwerp-Van Zijl tot het permissief maken der brandziektewet, met de daarop gemaakte amendementen, werd hervat.

De heer SAUER was nog aan het woord en zei dat het lid voor Wodehouse feitelijk buiten het onderwerp was gegaan door te klagen over het feit dat het lid voor Namakwaland conquestoerde met de Afrikaner sectie in het huis, en door een speech te maken ten gunste van de brandziektewet—die hij vroeger veroordeelde omdat zij te zwak was—en over de schadelijkheid van de brandziekte. Allen wisten dat de wolindustrie leed door de brandziekte en spreker zou altijd beproeven de menschen over te halen om een gedwongen brandziektewet aan te nemen. Doch de vraag is kon men de wet toepassen als het volk of een deel ervan dat niet wil. Spreker heeft altijd gezegd dat dit niet kon en hij heeft bovendien altijd gezegd dat er een scheidslijn noodig was. Dit achtte hij de eenige manier om aan te gaan. Hij achtte het misdadige onachtzaamheid van de regeering om niet in het reces iets te doen tegen de agitatie. De secretaris van landbouw woonde landbouw-tentoonstellingen bij, de thesaurier-generaal zat in zijn kantoor zijn duivels van onwetendheid en vooroordeel te bewaken en de premier was, zooals gewoonlijk, niet op zijn post. Spreker geloofde niet dat de agitatie uitgevonden was door één of twee mannen, dat kon niet, vooral niet met ons volk, dat niet haastig was. Dat de regeering verwaarloosde iets te doen was de oorzaak der agitatie, de regeering had een minister moeten rondzenden om de wet uit te leggen, dat zou velen die nu met de agitatie meêdoen hebben teruggehouden. Wij zijn het er allen over eens dat brandziekte-wetgeving noodig is, doch de kwestie is hoever kunnen wij de wet forceeren. Veel menschen zijn tegen dit forceeren, zij zijn misschien verkeerd, doch dat verandert het feit niet. Spreker bestreed niet dat de meerderheid der schaapboeren voor de gedwongen wet was, doch dit is niet het geval in het noordwesten en zuidwesten, waar de groote meerderheid tegen de wet was. Die distrikten beslaan meer dan de helft der oppervlakte van de geheele Kolonie; de menschen die daar wonen zijn verkeerd in hun eigen belang, doch wij hebben te doen met het feit dat zij tegen de wet zijn. Sommigen zeiden dat dit het gevoelen was in de noord-westelijke distrikten, doch spreker had brieven om het tegendeel te bewijzen. Als men te doen had met zulk een oppositie, dan moest men zoo handelen dat men hen toonde niet geheel zonder sympathie te zijn met hen. Het spoet spreker dat de thesaurier-generaal dit niet gedaan had. De premier misleidde die menschen door hen te zeggen dat hij hen niet in wanhoop zou laten weggaan. Het was beter geweest hen dadelijk te zeggen dat de regeering niets doen wilde. Er was een geest in een deel van het huis alsof de agitatie den kop moest worden ingedrukt, en de menschen die zoo spraken wisten niet wat de agitatie beteekende en kenden hun menschen niet. Spreker geloofde niet dat de menschen tot openlijk verzet zouden gebracht worden, doch oppositie zou er blijven. Men zei: als een wet eens gepasseerd was zij moest worden gehoor zaamd, doch er is een tijd, zooals de geschiedenis leerde, dat de menschen weigeren de wet te gehoorzamen. Spreker was het er meê eens dat het de plicht der menschen was de wet te gehoorzamen gemaakt door een vertegenwoordiging uit hun midden gekozen. Doch men wist soms hoe wetten gemaakt worden en hoe stemmen bijeengeschraapt werden. Maar al geschiedde dit niet dan was het nog mogelijk dat het parlement een fout maakte. En als dat gebeurde moesten wij dan standvastig aan zulk een wet vasthouden? Neen, zei spreker, dan behooorden wij zulk een wet te herroepen en daartoe was het niet noodig de wet eerst een proef te geven. Spreker hoopte dat het lid van Victoria West niet gelijk had als hij van openlijk verzet sprak, doch lijdelijk verset was even ernstig. Wij zouden een brandziektewet en brandziekte hebben. De brandziektewet was nog meer gehaat dan de accijns, en de brandziektewet zou geen brandziekte uitroeien, zoolang negen-tiende der menschen er tegen ware. Spreker zou niet stemmen voor de herroeping der brandziektewet, doch wel voor de scheidslijn. Het beginsel van die lijn was feitelijk reeds neêrgelegd in het rapport der brandziekte commissie, omdat dit aanbeval in sommige distrikten de wet niet van kracht te maken. Door die scheidslijn zou men niet alleen den tegenstand tegen de wet opheffen doch een strenger wet maken binnen de lijn. Dat zou spreker daar willen hebben waar de meerderheid der menschen er voor waren. Als men in 't algemeen het noord-westen er uitliet zou men de menschen tevreden maken. In de zuid-westelijke distrikten hoeft men de wet niet te hebben, omdat daar geen schapen uitgevoerd werden. Voor een permissieve wet kon spreker niet stemmen omdat hij dacht dat die meer kwaad dan goed sou doen. Spreker profeteerde dat of de wet niet zou worden uitgevoerd in zekere distrikten of dat de premier de volgende zitting zou komen met een bill om de scheidslijn te trekken. Het was in alle gevallen nooit mogelijk dat de wet zou worden uitgevoerd in den geest door den thesaurier-generaal geuit. Men kon niet voorbij een zeker punt gaan, ook met onze Afrikaner bevolking niet. De premier geloofde niet in die wet en moest het sentiment van het volk op dit punt respekteeren. De menschen waren bevooroordeeld doch men moest met hen zien samen te werken.

Sir JAMES SIVEWRIGHT zei dat de vorige spreker zichzelf vertrouw als de meest konsekwente politicus in het land, doch verleden jaar bij de tweede lezing, verklaarde hij zich ten gunste van een algemeene wet, die hij zei dat onmiddellijk moest worden uitgevoerd en niet geamendeerd mocht worden. Het lid voor Aliwal Noord was ook tegen de aanstelling van inspekteurs door de boeren en stemde tegen de derde lezing omdat hij de wet te zwak achtte. Te Aliwal Noord zei hij dat hij de regeering niet zou in de moeite brengen als men wilde beproeven de wet te amendeeren. Spreker erkende den ernst van den toestand en wilde als zoodanig ernstig handelen. Hijzelf was tegen de strenge bill die verleden jaar werd ingediend, doch de wet zooals gepasseerd verdiende een kans te hebben. Spreker was verleden jaar voor de scheidslijn omdat de toestanden in het westen geheel anders waren dan in het oosten, maar de wet zooals gepasseerd was veel zachter dan de bill die voorgelegd was geworden. Spreker kon niet voor herroeping of amendatie der wet stemmen omdat het niet ging de eene zitting een wet aan te nemen en de andere sitting de wet te herroepen. De premier deed tegenover de deputatie juist wat hij behoorde te doen, hij hoorde hen aan, overlegde daarna met zijn collegas en zei toen dat de wet voor een jaar moest worden geproboerd. Spreker was het er niet meê eens dat de ministers het land moesten rondgaan om de agitatie tegen te gaan, doch zij hadden iemand kunnen rondzenden. Door het aannemen van een scheidslijn zou men een grooter storm opwekken dan deze agitatie. De progressieve boeren steunden nu op de regeering en zouden wel dend zijn als zij in dien steun teleurgesteld werden. De Bond was slechts met twee stemmen meerderheid tegen de wet geweest en de rest was er sterk voor. Hoewel de agitatie een ernstige zaak was moest hij seggen dat het hem verwonderde dat twee der aanvoerders hun getuigenis gaven zooals zij deden. Er was iets verrot in de agitatie. In comité te gaan over de zaak was geheel onpraktisch en nu zelfs geheel onmogelijk. De regeering had machtiging om de wet op te heffen in droogte en dat was voldoende. Welk excuus de zuid-westelijke distrikten hadden om niet onder de wet te komen wist spreker niet. Als er geen water was dan moest de wet vanzelf worden geschorst, en als de boeren te arm waren of schade lijden zou het huis ongetwijfeld een som daarvoor willen stemmen. Spreker was vooral treurig over de oproerige speeches die waren gehouden door sommige leden in het huis. Men sprak van het doodschieten van inspekteurs, doch als iemand moest worden doodgeschoten dan waren het de leden van het parlement. Spreker geloofde echter niet dat, als men de menschen niet opzweepte, er geschoten zou worden. Het lid voor Namakwaland sei verleden jaar dat de wet niet tyrannieek was en dat de menschen niet moesten opstaan tegen de wet; ook zei hij dat gebrek aan zedelijken moed in het land zooveel ongeluk veroorzaakte. Spreker zei dat leden moesten stemmen volgens hun overtuiging en niet uit vrees dat zij niet herkozen zouden worden. Het amendement-Douglass zou tot niets praktisch leiden, want het select comite zou ons geen stuk, geen uur voornit helpen. Spreker hechtte veel gewicht aan de reis die de premier wilde gaan maken, daarvan verwachtte hij veel goed. Het was bekend dat de premier een goede belangstelling had in menschen die op het land wonen, en als hij dus zag dat de wet onuitvoerbaar was dan zou hij niet haarzelen verlichting te bezorgen. Men moest echter niet de wet halfhartig uitvoeren, dat zou meer kwaad doen dan goed. Bleek het, als de wet een jaar van kracht was geweest, dat zij niet werkte, dan zou spreker een der eersten zijn om zijn stem te geven voor de herroeping der wet.

De heer SMITH zei dat de deputatie vooral klaagde over schaarschte van water. Daarin maakte de wet voorziening. Verder was er bezwaar dat er geen bouwstof was voor kralen, dan dat kralen en schuren konden worden verbrand. Dit waren alle zwarigheden die in de wet werden gevonden. Waar kwamen dan die bezwaren vandaan? Op 29 November 1894 werd een vergadering gehouden te Stellenbosch, distrikt Herbert, en dat was de eerste volksvergadering waar onaangenaamheden waren. Degeen die daar de vergadering toesprak was iemand die zei dat het zijn heilige roeping was te spreken. Die spreker vertelde dat ieder boer een dipkraal moest hebben op zijn plaats, en dat ieder dip niet minder zou kosten dan £100. Wat moeten de boeren denken als zij zooiets hooren? Zulke dingen werden rondgebazuind. Dieselfde spreker vertelde dat de inspekteur de schapen kon dippen op kosten van den boer en dat, als de schapen stierven, de regeering slechts 20 uit de 100 terugbetaalde. Wat moesten de menschen daarvan denken? En de rapporten gingen door het geheele land. Een ander zeer prominent persoon wist te vertellen dat de regeering maar 1s. of 1s. 6d. voor een schaap zou betalen. Op het oogenblik was de kwestie voor het huis om de wet te herroepen. Spreker had verleden jaar niet zou gaan de wet daar toe te passen. Het geheele land werd misleid door de brandziektecommissie en haar rapport. Wat zouden de kooplieden wel zeggen als de wet ging bepalen op welke wijze zij hun bezigheid moesten drijven? Het was de plicht van het land om de minderheid zich te doen onderwerpen aan de meerderheid in het land. Dit is het geval in de oostelijke provincie, doen in de westelijke distrikten is juist het omgekeerde geval, en daar is de meerderheid tegen de wet. Spreker wilde dus die distrikten helpen en niet de wet terugtrekken, dat omtrent hield zijn amendement niets in. Hij wilde het niet aan de regeering overlaten waar de wet zou worden toegepast, doch hij wilde dat door de wet doen bepalen.

De heer MERRIMAN stelde de verdaging van het debat voor.

Dit werd aangenomen met 49 tegen 18 stemmen.

Voor stemden de heeren (49):—Wiener, Brown, Fuller, Crosbie, Hay, Kleyn, Merriman, Wolfaardt, Molteno (2), Jones, Berry, Wood, Van der Walt, Theron, Marais, Pearson, Warren, De Villiers, Norton, Robertson, Steyn, Desvages, Hutton, Du Toit, Vanes, Orpen, Louw, Olivier, Juta, Immelman, Le Roux, Wege, Rautenbach, Schermbrucker, Krige, Dempers, Jones, Sauer, Laing, Schreiner, J. S. Du Plessis, Te Water, Rhodes, Sprigg, Haarhoff, Joubert, Frost, Weeber.

Tegen stemden de heeren (18):—Palmer, Brabant, Lawrence, Sivewright, Venter, Abrahamson, Smartt, Ryan, De Waal (2), Van der Vijver, Tamplin, Douglass, Van Zijl, De Wet, Van Wijk, Thompson, Smith.

Het debat werd verdaagd tot Dinsdagavond aanstaande.

Hierna verdaagde het huis om 11·5.

WOENSDAG, 10 JULI, 1895.

PETITIES.

De heer WARREN diende een petitie in van de boerenvereeniging van Zoutrivier, vragende, in afwachting van een strengere brandziektewet, dat de tegenwoordige wet een kans worde gegeven; de heer C. MOLTENO, eene van 30 houthakkers te Elliott.

GESLACHTE ONSCHULDIGEN.

Sir GORDON SPRIGG gaf kennis op Donderdag, 18 dezer, te zullen voorstellen dat de regulaties van het huis zoo zullen worden geamendeerd dat ieder bill die in de eene sitting niet af wordt gehandeld in een volgende sitting kan worden opgenomen waar men haar het vorig jaar liet.

TECHNISCH ONDERWIJS.

Dr. BERRY legde het rapport over van het select comité over technisch onderwijs.

Besloten werd dit rapport te overwegen op Woensdag, 24 dezer.

KAFFERS OP STRAAT.

De heer HAARHOFF stelde voor de tweede lezing van het wetsontwerp op het geven van machtiging aan plaatselijke lichamen tot het beletten dat kaffers 's avonds laat op straat zouden loopen zonder pas. Het ontwerp was een gevolg van de motie door het huis aangenomen. In het ontwerp waren de uren opengelaten, zoodat iedere municipaliteit die voor zichzelf zou kunnen invullen, alleen was bepaald dat de tijd waarop kaffers niet op straat mochten loopen was beperkt van 9 uur 's avonds tot 4 uur 's morgens. Het wetsontwerp betrof ook alleen maar de bare kaffers geboren buiten de eigenlijke Kolonie, en niet de halfmaatjes. Hij hoopte dat de tweede lezing zonder veel discussie zou doorgaan.

De heer HUTTON zei dat de bill niet duidelijk aangaf dat zij niet zou betreffen in de Kolonie geboren kaffers. Intagendeel, veel Fingos, Tembus, Hottentots, enz., die in de Kolonie geboren waren zouden onder de bill vallen. Hij wilde dat die niet onder de bill zouden vallen.

De heer WEEBER zei ook dat er geen onderscheid werd gemaakt tusschen Koloniale en niet-Koloniale kaffers. Spreker zou later een amendement indienen de municipaliteit het recht benemen in om de wet van toepassing te maken tenzij twee-derde der municipaliteit er voor was, en nog een amendement dat familiebetrekkingen wonende bij een geregistreerd kiezer, wonende in een huis van £5, zouden worden uitgesloten. Intusschen sou hij de tweede lezing ondersteunen.

De heer HAY achtte het niet billijk dat in de Kolonie geboren kaffers alleen worden uitgesloten. Dit zou aanleiding geven tot moeilijkheden, want hoe moest men bepalen waar de lieden geboren waren.

De heer THERON achtte het jammer dat men eenig bezwaar maakte tegen deze bill. In Beaufort zelf klagen de menschen bitter over de parmantigheid der schepsels in de lokatie. Volgens de plaatselijke regulaties kon de municipaliteit daaraan niets doen. Het ging niet aan om die schepsels vrij te laten, zij hadden geen zelfgeleden zeiden zij nog de wet een kans te zullen geven, doch nu zien zij maar. Een comité voor vier dagen sou niets helpen. Sedert de wet gepasseerd was he [illegible] Bond te Port Elizabeth met 52 stemmen tegen de wet gestemd, doch 50 waren er voor om de wet een kans te geven. Dat waren de vertegenwoordigers der boeren die vooraf kalm hadden overlegd met hun kiezers. De geheele oostelijke distrikten zijn voor een wet. De dokters en de kooplieden en anderen zijn ook voor de wet. Zoo is er geen kwestie of een groote meerderheid van het land is voor een billijke proef van de wet. Nu stelt men voor een permissieve wet te maken zoodat een paar der noordwestelijke distrikten uit de wet zullen komen, de andere distrikten zouden er niets aan hebben, en welicht zou in het midden van distrikten onder de wet er wel één zijn die niet onder de wet kwam. Omtrent de scheidslijn is men het geheel niet eens, de een wil dit, de ander dat. Het lid voor Aliwal Noord wil het zuid-westen helpen als het niet de schapen naar buiten zendt. Doch waarom zouden het noordwesten en het zuidwesten worden genomen uit de wet en andere droogte distrikten worden ingelaten in de wet, zooals Aliwal Noord, Richmond, Hopetown, Albert en andere. In vele distrikten zal men een brandziekte-wet nemen als zij overal is, doch niet als zij niet algemeen is. Dat is het bezwaar van een scheidslijn. Als men dus de wet geen proeve wil geven dan moest men maar liever teruggaan naar de permissieve wet. Spreker hoopte dat met een billijke proef en een grondige discussie door het volk gedurende een jaar het zou gelukken de wet staande te houden. Hij had sympathie met het lid voor Richmond, die zelf wist dat de wet goed was doch uitvond dat zijn kiezers er tegen waren, en hun wenschen moest vervullen. Iedere amendatie van de wet beteekende het teruggaan tot de oude permissieve wet. Als deze wet doorging zou men in geen jaren brandziekte-wetgeving kunnen uitvoeren. In Clanwilliam zou misschien het uitvoeren der wet mosilijk zijn, doch het lid voor die afdeeling was ongetwijfeld van oordeel dat men in Riversdal de wet gemakkelijk kon uitvoeren. Spreker was voornemens na de zitting het land rond te gaan. Degeen die de agitatie opgekregen had, had gedaan wat hij kon volgens het licht dat hij had. Op de reis die spreker zou doen, zou hij dat ook doen en de menschen toonen dat hij sympathie met hen had. Iets anders kon de regeering niet doen. Verleden jaar werd vijf weken over die wet gespandeerd, de helft van den Bond was er voor, de boerenvereenigingen waren er voor en wat kon dus worden gedaan? Spreker geloofde wel dat de tegenstand ernstig gemeend was, doch hoopte dien te overwinnen door de wet op billijke wijze uit te voeren en gehoor te geven aan plaatselijke bezwaren. Daartoe moesten de leiders der oppositie meêhelpen, en zij moesten niet het land opzetten tegen de wet. Spreker kon op 't oogenblik nog niet zeggen of, als de brandziektewet teruggeroepen wordt, het ministerie zijn ontslag zal aanbieden of een beroep doen op het land, doch de parlementaire regeering zou een grap worden als een wet die verleden jaar werd aangenomen nu teruggeroepen werd. Daar kon de regeering sich niet bij neerleggen omdat de brandziektekwestie een der groote kwesties voor het land was.

De heer DOUGLASS zei dat de meerderheid der boeren in het westen tegen de wet was en dat het niet zou gaan de wet daar toe te passen. Het geheele land werd misleid door de brandziektecommissie en haar rapport. Wat zouden de kooplieden wel zeggen als de wet ging bepalen op welke wijze zij hun bezigheid moesten drijven? Het was de plicht van het land om de minderheid zich te doen onderwerpen aan de meerderheid in het land. Dit is het geval in de oostelijke provincie, doen in de westelijke distrikten is juist het omgekeerde geval, en daar is de meerderheid tegen de wet. Spreker wilde dus die distrikten helpen en niet de wet terugtrekken, dat omtrent hield zijn amendement niets in. Hij wilde het niet aan de regeering overlaten waar de wet zou worden toegepast, doch hij wilde dat door de wet doen bepalen.

De heer MERRIMAN stelde de verdaging van het debat voor.

Dit werd aangenomen met 49 tegen 18 stemmen.

Voor stemden de heeren (49):—Wiener, Brown, Fuller, Crosbie, Hay, Kleyn, Merriman, Wolfaardt, Molteno (2), Jones, Berry, Wood, Van der Walt, Theron, Marais, Pearson, Warren, De Villiers, Norton, Robertson, Steyn, Desvages, Hutton, Du Toit, Vanes, Orpen, Louw, Olivier, Juta, Immelman, Le Roux, Wege, Rautenbach, Schermbrucker, Krige, Dempers, Jones, Sauer, Laing, Schreiner, J. S. Du Plessis, Te Water, Rhodes, Sprigg, Haarhoff, Joubert, Frost, Weeber.

Tegen stemden de heeren (18):—Palmer, Brabant, Lawrence, Sivewright, Venter, Abrahamson, Smartt, Ryan, De Waal (2), Van der Vijver, Tamplin, Douglass, Van Zijl, De Wet, Van Wijk, Thompson, Smith.

Het debat werd verdaagd tot

TELEGRAMMEN.

(Per Reuter.)

ONTBINDING VAN HET PARLEMENT.

LONDEN, 8 JULI.—(*Reuter.*)—Het parlement werd heden ontbonden en een nieuw parlement opgeroepen om op 12 Augustus bijeen te komen.

De meerderheid der verkiezingen zal aanstaanden Zaturdag plaats vinden en de Londensche stekties Maandag.

DE CHINEESCHE LEENING.

LONDEN, 8 JULI.—(*Reuter.*)—Het *Journal de St. Petersburg*, de Chineesche leening van £6,000,000 sterling besprekende die juist uitgegeven is onder waarborg van Rusland, verwerpt alle gedachte van politiek voordeel en schrijft de handelwijze van Rusland in de zaak toe aan de begeerte om vriendschapsbetrekkingen met zijn grooten nabuur te onderhouden.

EERETITELS.

LONDEN, 10 JULI.—(*Reuter.*)—Lord Knutsford en de heer Matthews, vroeger secretaris voor binnenlandsche zaken, zijn tot burggraven verheven. Sir Henry James is *peer* geworden en Sir Richard Webster is tot prokureur-generaal aangesteld.

ITALIE EN ENGELAND.

LONDEN, 10 JULI.—(*Reuter.*)—Een Italiaansch eskader van tien schepen, waarvan de hertog van Genua bevelhebber is, is te Portsmouth aangekomen. Engelsche admiraals ontvingen den hertog en andere officieren aan boord van de *Victory*. De bezoekers gingen later aan wal en werden zeer hartelijk ontvangen. De stad was voor de gelegenheid versierd.

IEREN.

LONDEN, 10 JULI.—(*Reuter.*)—Een woest tooneel vond gisteren plaats tusschen de heeren Healy en Dillon op de Iersche conventie te Omagh. Benamingen van verrader en lieger werden vrijelijk gebruikt.

Z.-A. REPUBLIEK.

VRIJBUITERS.

JOHANNESBURG, 8 JULI.—(*Reuter.*)—Gisteren avond werd een kafferwinkel bij de Jubileemijn door vijf kaffers bestormd, die zich aan alles hielpen, waar ze hunne handen op konden leggen. De politie slaagde er in "die spul" te vangen.

WATER.

JOHANNESBURG, 10 JULI.—(*Reuter.*)—Een voorstel is door den heer Edward Lippert aan het Johannesburgsche gezondheidsbestuur gedaan om de stad van water te voorzien, pijpen te leggen en een belangrijke som voor het privilege te betalen.

ONGELUK.

JOHANNESBURG, 10 JULI.—(*Reuter.*)—Heden morgen viel een kaffer een hellende schacht af 300 voet diep. Hij werd levend opgenomen, maar in een verschrikkelijken toestand.

GEZONDHEID.

JOHANNESBURG, 10 JULI.—(*Reuter.*)—Het rapport van den gezondheidsbeambte zegt dat 55 sterfgevallen van blanken in Juni geregistreerd werden, zijnde een percentage van 16·5 per 1,000. Acht-en-twintig waren kinderen beneden de twee jaren.

Het Natalsche Parlement.

(*Reuter-telegrammen.*)

PIETERMARITZBURG, 8 JULI.—De wetgevende raad heeft de tweede lezing aangenomen van het wetsontwerp, waarbij een kouvant verboden wordt speciale telegrammen van een zender te publiceeren voor vijftig uren verstreken zijn.

In het lazerhuis las de premier een telegram van de Natalsche afgevaardigden naar Pretoria, die van een hartelijke ontvangst melding maakten.

PIETERMARITZBURG, 10 JULI.—Het parlement is verdaagd tot den 29sten om het rapport van het havencomité af te wachten.

Het wetsontwerp voor de opsluiting van dronkaards werd door de uitspraak des spekers uitgezet.

HANDEL EN NIJVERHEID.

VERKOOPING VAN VASTGOED.

29 stukken grond te Maitland, behoorende aan den boedel van wijlen kolonel Michell, werden door de heeren Cauvin & Co. Dinsdag verkocht voor £811. Door de heeren Hofmeyr & Zoon werd een stuk grond aan Sir Lowryweg bij de tol, groot 61 bij 66 voet verkocht voor £166, en een huis no. 73 Kerkstraat voor £276.

GOUDUITVOER.

Per mailboot *Grantully Castle* werden gisteren uitgevoerd 63,551 ons goud, geschat op een waarde van £219,8860.

INSOLVENTE BOEDELS.

VRIJWILLIGE BOEDELOVERGAVE.

William Taylor, Kaapstad. Henry Herak, Ventersstad. Andries Stephanus Frederick Fourie, Langverwacht, Oudtshoorn.

VERGADERINGEN.

Re James McCabe, Garry Owen, voor den resident-magistraat, Xalanga, op 19 en 26 Juli. Re John Bail, voor den meester, Kaapstad, op 19 Juli. Re William Henry Tiler, voor den meester, Kaapstad, op 19 Juli. Re Dennis Patrick Coyne, voor den meester, Kaapstad, op 12 en 19 Juli. Re Antonie Johannes Havings, Witkop, voor den resident-magistraat, Burgersdorp, op 17 en 24 Juli. Re Arthur Loewenthal, voor den resident-magistraat, Paarl, op 26 Juli. Re Gerhardus Jacobus Johannes Greeff, Breekmuur, voor den resident-magistraat, Malmesbury, op 17 Juli. Re Johannes Cornelius Jacobus Lotter, Volkersrivier, voor den resident-magistraat, Somerset Oost, op 2 Augustus. Re Marthinus Wessel Pretorius, voor den resident-magistraat, Tatkasted, op 6 Augustus. Re Arthur Herbert Sutton, voor den resident-magistraat, Port Elizabeth, op 14 Augustus. Re David Reich, voor den resident-magistraat, Burgersdorp, op 7 Augustus.

NATALSCHE BANK.

PIETERMARITZBURG, 10 Juli. (*Per Telegraaf.*)—De Natalsche Bank heeft een 3 perceent interim dividend aangekondigd.

Het succes van Chamberlain's Hoest-Geneesmiddel is het bewerken van een spoedige genezing van verkoudheid, kroep, kinkhoest, heeft de aanvraag daarnaar zeer vermeerderd. De heeren Pontius en Zoon, van Cameron, Ohio, zeggen dat het een reputatie die hij geen ander ten achteren staat aldaar heeft verkregen. Jas. M. Queen van Johnston, W. Va., zegt dat het het beste is dat hij ooit heeft gebruikt. B. F. Jones, droogist, Winona, Miss., zegt: "Chamberlains Hoestmiddel is volkomen vertrouwbaar. Ik heb het altijd gewaarborgd, en nooit zonder dat het de aller volmaakste bevrediging gaf. Te verkrijgen van alle Apothekers en Handelaars, P. J. Petersen & Co., Algemeene Agenten, Kaapstad. [*Adv.*]

KAMER VAN KOOPHANDEL.

De gewone maandelijksche vergadering werd Maandag gehouden. Tegenwoordig waren de heeren L. Wiener, L.W.V. (voorzitter), H. Beard, L.W.V., J. Walker, W. Searle, Jagger, Robb, Attwell, R. S. Solomon, McKenzie, McIlish, Riches, Wilman, W. A. Joubert, Mansfield, Bate, Gibson, Stephen, Andrew, Twentyman, Gore, Laurence, Conton, Watson en Ellis (secretaris).

Er werd gerapporteerd dat de opstellen over vruchtenkweeken in handen van den examinator geplaatst waren.

Geen afgevaardigde was volgens het rapport nog benoemd om de kamer in 1896 te Londen te vertegenwoordigen bij het congres van kamers van koophandel in het rijk.

De aaak van hooge huur voor vrachtwagens, door den stadsraad goedgekeurd, werd nog door het comité overwogen.

DE SPOORWEGVOORSTELLEN DER REGEERING

Het spoorweg comité rapporteerde dat het met betrekking tot de spoorwegvoorstellen der regeering tot het volgende besluit was gekomen: "Dit comité geeft zijne afkeuring te kennen over den Graaff-Reinet-Middelburgweg spoorweg, en zonder over de regeerings spoorweg voorstellen in zijn geheel goedkeuring uit te spreken, is dit comité van gevoelen dat in geval de Oudtshoorn-Klipplaat lijn wordt aangenomen, het meer in het belang der Kolonie zal zijn Klipplaat en Somerset te verbinden dan een lijn van Graaff-Reinet naar Middelburg aan te leggen."

Nadat er eenige discussie over dit besluit gevallen was, waaruit bleek dat het comité het met de beslissende stemmen der voorzitters had aangenomen, en nadat de heer J. Walker voorgesteld had: "Dat het oosten langs den kortst mogelijken weg met het westen verbonden worde," werd een voorstel van den heer Attwell aangenomen om de kwestie voor een maand te laten overstaan.

VERVOERTARIEF VAN DE DOKKEN.

Het haven- en verscheepingscomité rapporteerde over den brief van het havenbestuur van Tafelbaai ontvangen omtrent het verzoek der dokagenten dat het tarief van aflevering van goederen van 2s. 6d. verhoogd worde tot 3s. en beval aan dat de 2s. 6d. area begrensd zou worden door Adderley- en Walestraat, het station ingesloten.

Na eenige discussie, waarbij sommige leden de moeilijkheid bespraken om een verschillend tarief in verschillende deelen der stad te hebben, en anderen Pleinstraat in de 2s. 6d. area wilde ingesloten hebben, kwam men overeen de zaak tot de volgende algemeene vergadering te laten overstaan.

TELEFOONDIENST.

De circulaire van het generale postkantoor, waarin de denkbeelden der kamer werden gevraagd over het voorstel om de telefoon dag en nacht, 's Zondags inbegrepen, te laten werken, werd aan de kamer voorgelegd. De voorzitter zei, dat als het systeem aangenomen werd, ieder £2 per maand extra moest betalen. De heer Watson dacht dat het een groot gerief zou zijn vooral voor inwoners der voorsteden als men tot 11 uur 's avonds kon telegrafeeren. Er werd besloten de circulaire onder de leden te verspreiden om op de volgende vergadering te rapporteeren hoe het voorstel ontvangen werd.

Nadat er over de rapporten van het havenbestuur en over de nieuwe methode van dit lichaam om hare rekeningen uit te maken gesproken was, verdaagde de vergadering.

Officieele Kennisgevingen.

(*Uit de Gouvernements-Gazette.*)

Met lorgiekte besmet is verklaard de plaats Upper Linton, Macazana, Bedford, benevens plaatsen 172 en 174 in veldkornetschap no. 5, Oost Londen, en het kamp van J. Engelbrebht op de plaats Dirkskraal, Groot Vischrivier, Somerset Oost.

Het gesloten seizoen voor het schieten van pauwen in de afdeeling George is bepaald op den tijd van 1 Augustus tot 31 Januari. De beschermingvan rooi, vaal, bonte en boschkorhaan is in de distrikten George en Worcester opgeheven, en die van de duikers voor twee jaren in Oost Londen. Alle wild, met uitzondering van hazen, is voor drie jaar in de municipaliteit Bedford beschermd.

Het vischen van oesters is voor twee jaren verboden in de Transkei, Tembuland en Bomvanaland.

Deel I van de omheiningswet is van kracht verklaard in veldkornetschap Meesfontein, afdeeling Richmond, en ook in het veldkornetschap Willowmore, afdeeling Willowmore.

Gepromulgeerd worden de wet ter onderdrukking van tooverij, de wet ter amendeering der Oost Londensche municipaliteitswet, de wet ter amendeering der wet op het registreeren van handelsmerken, de wet ter amendeering der wet op wreedheid jegens dieren, de wet ter amendeering der wet op leeningen voor plaatselijke werken, en de wet ter verdere wijziging van de wet op verlaten landerijen.

Regulaties voor het uitroeien van Xanthium Spinosum in Transkei, Gealekaland en Tembuland worden gepubliceerd en van kracht verklaard.

Tot commissaris van Robbeneiland is aangesteld de heer G. Piers. Tot registrateur van geboorten en sterfgevallen in het distrikt Fort Beaufort A. W. H. R. Preston en in Graaff-Reinet H. Cloete.

Het wetsontwerp om voorziening te maken voor den aanleg en uitrustig van zekere spoorweglijnen wordt gepubliceerd.

Schutten zijn gevestigd op Boschhofskraal, Oppersoromberg, Wodehouse, op Zandkraal, veldkornetschap Buffelskraal, Riversdale; te Kruisrivier, veldkornetschap Onder-Duivenhoksrivier, Riversdale en op Everton, Bongolo, Queenstown, terwijl die op Clifton Vale, Bongolo en Tylden, Bucclengb, Queenstown, opgeheven zijn.

Van longziekte ontamet zijn de plaatsen Vaalkopjes, veldkornetschap Langoe, afdeeling Hay en Abrahamsdam, veldkornetschap Koegas, afdeeling Hay.

Certificaten van bevoegdheid als vroedvrouwen zijn uitgereikt aan Elizabeth Hill en Kate Wynne van Port Elizabeth.

Tot uitreiker van permitten voor het verkrijgen van vuurwapenen en ammunitie te Steijsburg is aangesteld Frederick Shaw, te Graaff-Reinet John George Friesliech, en tot uitreiker van passen aan inboorlingen te Bolotwa, Glen Grey, de heer E. Dickson.

Aangesteld zijn:—tot vrederechters: Alexander Ramsay voor het distrikt Kimberley, Henry Cloete voor het distrikt Graaff-Reinet, John Frederick Herbst voor het distrikt Colesberg, William Babington Magennis voor het distrikt Willowmore, Lambertus Johannes Wilhelmus Van der Posl voor het distrikt Uitenhage, Petrus Borchardus Borcherds voor het distrikt Calvinia, Frederick Maurice Warner Roberts voor het distrikt Kimberley, Duncan Dunbar Leslie voor het distrikt Clanwilliam;—tot veldkornet: Henry Veale voor wijk no. 6, afdeeling Bredasdorp;—tot tijdelijk uitreiker van processtukken voor het periodieke hof te Whittlesea, distrikt Queenstown W. H. Read.

SCHEEPVAARTBERICHTEN

TAFELBAAI.

AANGEKOMEN.

Juli 8—SS *Clan Macalister*, van Glasgow.
8—SS *Pembroke Castle*, van Mauritius.
9—Britsche viermaster *Bannockburn*, van Swansea.
9—Britsche viermaster *Glencairn*, van Cardiff.
9—Mailboot *Norman*, van Southampton.
10—Duitsch ss *Severus*, van Nieuw-York.
10—Britsche bark *Caradag*, van Cardiff.

VERTROKKEN.

Juli 9—Troepenschip *Jelunga*, naar Engeland.
9—SS *Nautilus*, naar Port Nolloth.
9—SS *Troyan*, naar kusthavens en Delagoabaai.
10—Mailboot *Grantully Castle*, naar Engeland.

LONDEN.

10 Juli. (*Per telegraaf.*)—De *Hawarden Castle* kwam Dinsdag om 3 uur n.m. te Madeira aan.

Voor pijnen in de borst is er niets beter dan een stuk flannel in Chamberlain's Pijn-balsem geweekt, en over de plaats gebonden waar de pijn is. Het zal een tegen prikkeling teweeg brengen zonder blaren te trekken, en is niet zoo onaangenaam als mosterd; is om kort te gaan, beter dan eenige pleister wegens zijn pijn-verlichtende hoedanigheden. Indien het in tijd gebruikt wordt zal het pneumonia voorkomen. Te verkrijgen bij alle Apothekers en Handelaars, P. J. Petersen & Co., Algemeene Agenten, Kaapstad. [*Adv.*]

ONDERHOUD
MET DEN HEER STEPHEN THORNE, VAN OUDTSHOORN.

(Uit de *Oudtshoorn Courant*).

Een paar dagen geleden bezocht een lid van ons personeel den heer Stephen Thorne, bestierder van de Zuid-Afrikaansche Onderlinge Levensverzekering Maatschappij voor de Zuid-westelijke distrikten, een heer die in de Kaapkolonie welbekend is daar hij persoonlijk bijna ieder distrikt in de laatste negen jaar bezocht heeft. De volgende vragen werden hem door onzen rapporteur gedaan —

"Mijnheer Thorne, ik hoor dat gij de Paarsche Pillen voor bleeke menschen aanbeveelt, slaat gij er geloof aan?"

"Zeer zeker; want zij hebben mij meer goed gedaan dan eenig ander medicijn die ik gebruikt heb."

"Ik geloof dat gij een korten tijd geleden aan influenza leedt, was het voor die ongesteldheid?"

"Niet juist daarvoor. Lang voor den aanval van influenza had ik geleden aan nerveuze hoofdpijn; de minste overwerking of spanning der denkvermogens, veroorzaakte de hevigste pijnen over de slapen, die na den aanval van influenza mij veel meer herhaaldelijk kwelden. Ik was in een staat van algemeene zwakheid en voelde mij tot werken geheel ongeschikt."

"Dan was het voor zenuw-verzwakking dat gij die pillen gebruikt hebt?"

"Ja; somtijds als die nerveuze hoofdpijnen mij aanvielen, kreeg ik drankjes van de apothekers, die mij tijdelijke verlichting gaven; doch toen ik van deze pillen hoorde nam ik mij voor ze te probeeren. Zij hebben mijn zenuw-stelsel zoover opgebouwd dat zij een nieuwen man van mij gemaakt hebben, en ik voel mij tot eenig werk gereed; en als een zenuw-versterkmiddel kan ik ze met de grootste vrijmoedigheid allen die evenzoo lijden aanbevelen."

"Gij zegt dat gij een weinig aan jicht en pijnen leedt voor de pillen gebruikt werden. Brachten zij verbetering aan?"

"Ja; sedert ik de pillen nam ben ik geheel van deze aanvallen vrij geweest. Mijn gezondheid verbeterde aanzienlijk en had ik eerder daarvan geweten, zou dit mij veel lijden bespaard hebben."

"Ik veronderstel dat u geen objektie hebt dat uwe mededeeling gepubliceerd wordt ten voordeele van anderen, die eveneens lijden?"

"In het allerminst niet, want ik heb zelf deze pillen overal aanbevolen, en het zal mij zeer aangenaam zijn als ik het middel mag zijn om ze algemeen bekend te maken aan de lijdende menschheid."

Dr. Williams Paarsche pillen kunnen van apothekers en winkeliers verkregen worden of worden postvrij verzonden door Dr. Williams Medicijn Co., Kaapstad, op ontvangst van 3s. 3d. enkele bottels of een half dozijn voor 17s.

Kaapsche Studenten te Londen.

EEN VRIENDSCHAPPELIJK MAAL.

(*Van een Correspondent*).

20 Juni 1895.

Het idee, onder de Kaapsche studenten te Cambridge ontworpen, om al de Zuid-Afrikaansche studenten in Londen en aan de universiteiten van Cambridge en Oxford, doormiddel van een diner elkaar te doen ontmoeten ten einde een nauweren band onder hen te sluiten, werd gisteravond in het Monico in Londen verwezenlijkt. De Kaapsche Cambrijgsche studenten waren allen, op twee na—de heeren Jaan E. De Villiers (Carnarvon) en Bromich (Natal), die onvermijdelijk moesten wegblijven—tegenwoordig; doch verreweg de meeste opgekomenen behoorden Londen toe. Men moet weten dat er meer Afrikaners in Londen zijn, dan in al de andere deelen van Engeland tezamen. Oxford werd door niemand vertegenwoordigd; de reden hiervan is uwen correspondent onbekend.

Om acht uur begon het diner. De heer F. S. Malan, B.A., L.L.B., bekleedde den voorzitterstoel. Buiten hem waren de volgende jongeheeren, zoover als uw correspondent zijn gehugen vertrouwen kan, aanwezig:—P. Haylett, H. S. Theron, B.A., J. L. De Villiers, S.C.I., C. B. Sauer, S.M.I., eerw. J. Liebenberg, eerw. W. J. Neethling, eerw. A. G. Du Toit, J. H. H. De Waal, A. Struben, S.C.I., G. A. Watermeyer, B.A., Wagner S. F. Goch, B.A., L.L.B., P. Van Heerde, H. B. Papenfus, T. Bosman, D. Michau, D. De Waal, B.A., W. Ackerman, N. J. De Wet, B.A., L.L.B., H. Brincker, B.A., Heidenrich, B.A., Lucas, S.M.I., en J. Lewis, B.A.

Het maal was kostelijk bereid, en de opgeruimde aangezetenen feilden niet daarvan het beste gebruik te maken. De Afrikaansche taal heerschte binnen de muren der mooie zaal, en men weet immers hoe Afrikaners praten kunnen wanneer zij bijeenkomen. Allen verzadigd zijnde, opende de voorsitter, die met bewonderenswaardige vaderlijkheid zijn positie bekleedde, de lange toastlijst. Het verheugde hem, zei hij, om zoo'n groote bijeenkomst van Afrikaners te zien in dit vreemd land, en hij hoopte dat dit diner niet het laatste zou zijn, dat door hen gegeven zou worden, maar dat men er een regel van maken zou elk jaar zulk eene bijeenkomst te hebben (gejuich). Hij stelde de gezondheid in van hare majesteit de koningin en de presidenten der staten in Zuid-Afrika. De toast werd hartelijk ontvangen. Daarna was de heer J. H. H. De Waal aan de beurt. De toast op Zuid-Afrika werd door hem ingesteld, en, zooals van zulk een vergadering van vaderlandslievenden te verwachten was, werd zij zeer warm ontvangen. De melding van de namen van Jan Hendrik Hofmeyr en Cecil J. Rhodes werd vooral luid toegejuicht. Deze toast werd beantwoord door den heer H. S. Theron (Vrijstaat) en den heer H. B. Papenfus (Transvaal). Beide sprekers werden herhaaldelijk toegejuicht. De gezondheid der Afrikaansche studenten in Engeland werd ingesteld door den voorsitter, die niet vergat gewag te maken van de knapheid van verscheidene studenten tegenwoordig, die juist eenige dagen tevoren zoo uitstekend hunne examens hadden gemaakt. Hij wenschte hen daarmeê hartelijk geluk. Deze heildronk werd in korte flinke speeches beantwoord door de volgende heeren:—Eerw. W. J. Neethling (voor de theologie), H. Brincker (voor de wetenschappen), G. A. Watermeyer (voor mijnwezen), N. J. De Wet (voor de rechten) en P. Haylett (voor de geneeskunde). Daarop volgde de toast op "de dames," en, zooals men zich best begrijpen kan van zoo een vergadering van studenten, werd zij met oorverdoovend gestamp ontvangen. De insteller er van was de grappige "Sammie" Goch; en de secondeerder was de heer C. B. Sauer, die meende dat, hoewel er niets tegen de dames in Engeland te zeggen viel, elk Kaapsch student zich een Kaapsch "nooitje" moest verschaffen wanneer de tijd voor het trouwen aanbrak (applaus). Kort en gepast replicoerden de heeren J. Lewis en W. Ackerman hierop.

Na: "He is a jolly good fellow" den voorzitter toegezongen te hebben, brak het feest op, elken hoogst voldaan met den afloop ervan. Het middernachtsuur had juist tien minuten tevoren geslagen.

Allerbeste en Oprechte Groene Zinking Snuif en andere Snuif. Deze uitmuntende en welbekende Snuif is overal beroemd beter te zijn dan eenige andere soort, voor Zinkings, Hoofdpijn, Oorpijn, Verkoudheid, en ook voor zeere oogen.

Alleen gemaakt door Hermann en Canard, Tabakshandelaars, Kaapstad.—[*Adv.*]

HET PARLEMENT.

Wetgevende Raad.

DINSDAG, 9 JULI.

KAAPSCHE POLITIE.

De heer HERHOLDT stelde voor: "Een select comite wordt aangesteld om onderzoek te doen en te rapporteeren op het stelsel van beheer en werking van de Kaapsche politie met macht om getuigenis in te winnen en voor papieren te vragen. Het comité te bestaan uit de heeren Wilmot, Botha, Van den Heever, Sir H. Stockenstrom, Wienand en den voorsteller. Nadat hij kennis had gegeven van deze motie, had hij later gedacht dat daar het reeds zoo laat was in de sessie, hij liever de motie zou terugtrekken. Doch velen zijner vrienden wilden gaarne iets over de zaak zeggen. Hij zou echter niet op de motie aandringen.

De heer VAN DEN HEEVER zei dat hij hoopte dat de politie onder beheer van den magistraat zou komen. In plaats van zooveel inspekteuren kon de magistraat het opzicht houden. De zaak was een oog te houden op de politie opdat die hun plicht deden. Dat zou gedaan worden als de magistraat het opzicht had.

Sir H. STOCKENSTROM hoopte dat de motie zou uitgesteld worden. De zaak zou langen tijd noodig hebben en als men nu zoo laat in de sessie er aan roerde zou men nooit klaar krijgen. Hij was er voor een nauw onderzoek te laten doen. Hij dacht dat de politie te weinig in getal waren, te weinig geld kregen, en onder een slecht stelsel stonden. Boeren hadden terecht veel klachten over de politie en de zaak moest bij de volgende sessie degelijk onderzocht worden. Hij was echter zeker dat de politie zelven hun best deden, doch zij hadden groote grieven en die moesten gehoord worden. Sommigen kregen 6s. of 7s. per dag en daarmit moesten zij paard, zadel, toom, voer, enz. koopen. Dit was te erg. Ook moest dikwijls één man het werk van twee doen omdat er niet genoeg manschappen waren. Wat de uniformen betrof, het was een groote fout die mannen achter dieven te zenden in hun uniform. Zij moesten in gewone kleeren gekleed gaan. Dezen vele andere kwesties moesten ondersocht worden.

De heer WIENAND zei dat er geen twijfel was dat de politie te weinig betaling kregen. Met 7s. per dag kon men geen paard in goede konditie houden en zichzelf ook. Ook waren er te weinig manschappen, misschien waren er in sekere distrikten genoeg, doch in het oosten waar er zooveel naturellen waren had men lang niet genoeg. Er ging veel verloren door dieverij, enz., en meerdere uitgaven voor politie konden indirekt terug betaald worden. De politie moesten ook bekend worden met al de voetpaadjes en hoek es in een distrikt ten einde dieven te vangen. Dat konden zij alleen als zij lang genoeg in een distrikt bleven. Nu ging het anders. Zoodra de mannen bekend waren met de omgeving werden zij naar elders verplaatst en deze kwestie moest ook geregeld worden. Het stelsel was thans verkeerd en moest in orde worden gebracht. Hij was er voor de politie onmiddellijk onder den magistraat te plaatsen in plaats van onder een baas die honderden mijlen ver was. Dat was onzin. Nu kwam de baas rond en keek naar de boeken, en als die recht waren dan kon de boer maar klagen en hij zou maar altijd hooren dat de boeken recht waren en de klacht dus ongegrond was. Er waren vele andere punten van belang waar men ondersoek moest naar doen.

De heer BOTHA sprak van de moordzaak onlangs te Graaff-Reinet voorgevallen. De moordenaars waren het distrikt ingevlucht en maanden lang kon de politie hen niet vangen. Zelfs in de stad werden twee vrouwen vermoord en geen spoor kon gevonden worden van den moordenaar. Er waren zeer veel gevallen van dezen aard. Ook ontsnapten dieven telkdwijls uit de handen der politie. Hij wist van vele zulke gevallen.

De heer ROSS vroeg of de stadspolitie ook betaald was als men zei dat ze niet moesten worden verplaatst.

De heer WIENAND: Neen.

De heer LAING sprak thans als boer van ondervinding. Hij moest tot lof spreken van de politie die te kleine betaling kregen, en toch zoo vlijtig werkten. Doch het stelsel was verkeerd. Een Engelschman uit Engeland kon hier even weinig dieven vangen als hij vliegen kon. Men moest de inboorlingen gebruiken voor zoo iets. Ook was hij er voor dat de politie geen uniformen moesten hebben, doch gewone kleeren als zij op hun plicht uitgingen. Dikwijls echter klaagden boeren over diefstallen die nimmer hadden plaats gevonden. Hij was sterk voor het gevraagd onderzoek.

De heer HERHOLDT zei dat zijn doel met de motie was een vol en degelijk onderzoek te hebben, doch het was te laat in de sessie. Hij wilde nog dit zeggen, dat toen de politie onder de afdeelingsraden en magistraten stond het veel beter ging. Daarna had men een bill gepiloteerd waardoor zij onder ander beheer kwamen, en nu waren zij onder zulk een ellendig stelsel dat zij meer ornamenteel dan nuttig waren.

De motie werd teruggetrokken.

BILL OP MARKTEN.

De heer WILMOT vroeg om verlof tot het indienen van een bill om de verkoop van produkten op de publieke markten dezer Kolonie te regelen.

De bill werd toegelaten en voor de eerste maal gelezen. Tweede lezing op Donderdag.

LICHTE SPOORWEGEN.

Het verdaagde debat op lichte spoorwegen werd hervat.

De heer HUGO wenschte het comité geluk met hun degelijk rapport. Onze hoofdlijnen waren er reeds. Die moesten nu door kleiner lijnen gevoed worden. Bijna nergens wordt er genoeg produceerd om de lijnen betalend te maken. Hij was dus voor goedkooper (lichter) lijnen. Hij was ook er tegen de wijdte te veranderen. De bezwaren er tegen waren echter zeer overdreven. Hij kon dit bewijzen en las uit een tijdschrift een artikel over de zaak. Het artikel was geheel ten gunste van lichte spoorwegen en toonde dat een smalle spoor uitstekend in andere landen beantwoordde, met wijdte van 2 voet en minder. Zoo kon het hier ook zijn.

De heer MULDER zei dat het rapport niet geheel en al konsekwent was. Het beval eerst dat geen verandering in wijdte plaats zou vinden, en daarna *smalle* spoorwegen in sommige deelen. Hij was tegen verandering in wijdte.

De heer NEETHLING zei dat het rapport in dit opzicht slechts weinken gaf voor de considerate van het huis en de regeering. De lichte spoorwegen waren lang niet zoo kostelijk als de gewone. Als onze spoorwegen betalen zouden moesten zij goedkoop gebouwd worden. Zekere stukken spoorwegen betaalden niet omdat ze te duur waren aangelegd, en te duur werden bestierd. Hij zei niet dat de schuld aan de regeering lag, doch het kwam omdat er zooveel competitie was. Het comité beval goedkoope spoorwegen met de bestaande spoorwijdte aan.

Sir H. STOCKENSTROM zei dat als menschen het rapport doorlazen met het getuigenis ingewonnen, zij zien zouden hoe grondig het rapport was.

De heer LAING zei dat het rapport kostbare informatie gaf en zeer goed was. Wat betrof de spoor-wijdte, de spoorweg-voorstellen der regeering zouden spoedig voor den raad komen, en dat een aanbeveling daarin vervat dat geen verandering in wijdte zou plaats vinden, voor geen oogenblik zou worden betwist. De dag was aan het komen dat men van de Kaap naar het oosten een direkte lijn zou hebben. Dan zouden ook lichte spoorwegen moeten komen om de distrikten aan weerskanten te ontwikkelen. Dan zou er geen sprake zijn van een verandering van wijdte. Het rapport was degelijk en hij beval een aannemen daarvan aan.

De heer DOLLEY zei dat velen der getuigen wel degelijk een smaller weg aanbevalen. Die smalle wegen zouden zeer veel voor het land waard zijn.

De heer WIENAND was er voor dat de opinies van experten moesten worden verkregen. Velen der getuigen voor het comité waren slim doch geen experten. Hij was tegen verandering in de wijdte. Dat zou veel schade en extra kosten veroorzaaken. Het rollend eigendom moest dan van twee soorten zijn, en dat was schadelijk. Men kon die smalle wegen bouwen waar men zeker was dat zij niet aan de bestaande lijnen zouden verbonden worden.

Het rapport van het select comité werd aangenomen.

JEUGDIGE MISDADIGERS.

Het huis ging weer in comité op deze bill.

De heer NEETHLING zei dat hij verblijd was dat de president in de laatste vergadering zijn gevoelen over de eerste clausule had uitgesproken. Hij had daardoor veel licht op de zaak geworpen. Het zou hard en onrechtvaardig zijn een knaap die iets gestolen en er 14 dagen voor gekregen heeft, als leerjongen te gaan inboeken tot zijn 21ste jaar. Hij had een amendement dat dit onrecht zou wegnemen. Het amendement was dat geen kind langer zal ingeboekt worden dan de tijd waartoe hij veroordeeld was.

De heer WIENAND was tegen het amendement.

De heer SCHREINER zei dat het amendement geheel onwerkbaar was. Er bestond reeds een wet waardoor de magistraat een kind kon laten inboeken (de wet van 1889) en dit amendement zou goede bestaande wetgeving den kop inslaan. Het was goed knapen in te boeken in paats van hen onder de bandieten te laten opgroeien waardoor zij verhard en geheel verwoest in hun karakter zouden worden. De bestaande wet (1889) liet alleen de inboeking toe waar de magistraat zulks aanbeval. In deze bill was er een verandering wat dat betrof.

Sir HENRY DE VILLIERS zei dat zijn bezwaar tegen de clausule was dat daardoor het recht aan den gouverneur werd gegeven zich te bemoeien met de uitspraak van rechters en magistraten, het een zeer gevaarlijk beginsel was. Als een magistraat een knaap had veroordeeld tot 2 dagen dan kon de gouverneur instappen en het vonnis veranderen in een leerjongenschap tot het 21ste jaar. Hij had een amendement dat bepaalde dat kinderen die langer straf dan drie maanden kregen niet naar den tronk met andere misdadigers moesten gaan, doch worden ingeboekt.

De heer SCHREINER was gewillig de clausule in dier voege te veranderen.

De heer HERHOLDT dacht dat na hetgeen door den president gezegd was, de bill hem als zeer gevaarlijk voorkwam. Laat men dan liever de bestaande wet zoo veranderen dat magistraten het recht hebben te laten inboeken.

De heer WILMOT sprak ten gunste van de clausule. Als een kind kwaad deed en op een ambacht gezet werd dan was hem een weldaad bewezen en geen straf.

De heer KEYTER toonde aan wat met de bill bedoeld was. Als leerjongen zou een jeugdige misdadiger veel nuttiger opgroeien dan in den tronk waar hij verhard werd.

De heer DE VILLIERS was bezwaard voor de bill. Als een kind werd ingeboekt bleef toch nog maar de stigma op hem van een kriminneele daad, en zou hij even goed alle schaamte kunnen verliezen.

De heer BELLINGAN had bezwaar tegen de bepaling aangaande 16-jarigen ouderdom.

De heer VAN DEN HEEVER dacht dat de bill iets hard en onrechtvaardigs in zich had. Men moest niet een kind dat zijn ouders tot hulp kon zijn, van hen wegnemen tot zijn 21ste jaar.

De PRESIDENT zei dat als een kind ingeboekt werd en op een ambacht gezet werd, het kind praktisch een prisonier was.

Een lange discussie volgde waarna vordering gerapporteerd werd en verlof verkregen weer te zitten

Het huis verdaagde tot Woensdag.

WOENSDAG, 10 JULI, 1895.

BRANDZIEKTE-INSPEKTEUR.

De heer VAN DEN HEEVER vroeg of de verrichtingen bij de verkiezing van een Inspekteur van Brandziekte op 5 Januari, 1895, in Wijk No. 3, Mostertshoek, Distrikt Tarkastad, toen de heer T. Botha verkozen werd met 34 stemmen tegen vijf stemmen voor den heer De Wet, geregeld en in behoorlijken vorm waren? De redenen waarom de heer De Wet aangesteld werd en niet de heer Botha die de meerderheid van stemmen ontvangen had? Of een protest ingekomen is tegen de aanstelling van den heer De Wet; en of de Regeering zal voldoen aan het verzoek voor de aanstelling van den heer Botha? Hij zou vragen dat het antwoord in Hollandsch geschiede.

De heer FROST zei dat het hem speet dat hij zich niet in Hollandsch kon uitdrukken. De heer Botha had wel de meerderheid gehad doch hij was onbevoegd, en spreker zou niet kaarne hier willen seggen waarom. De aanstelling van De Wet gaf thans bevrediging; er was geen protest geweest tegen de aanstelling.

De heer VAN DEN HEEVER zei dat hij ontevreden was met het antwoord.

JEUGDIGE MISDADIGERS.

Het huis ging weer in comité op deze bill. Er waren sekere amendementen, o.a. van den President en die werden overwogen.

De heer WILMOT was voor het amendement van den President.

De heer VAN EEDEN was er voor dat als een kind tot op 18 jarigen leeftijd ingeboekt was, dat lang genoeg was. Dat was genoeg om een kind te laten inschrijven. Tot op 21 jarigen leeftijd was te lang vooral als het kind in gevallen van weduwen die hulp noodig hadden, van grooten dienst voor die moeder zijn kon.

De heer NEETHLING zei dat het goed zou zijn als de hoofdrechter iets bepaalds zei voor de bill doorging. Hij sprak in den geest van des presidents argumenten.

De heer HERHOLDT zei dat hij, hoe veel achting hij had voor den president en diens argument over zijn amendement, toch nog zijn eigen amendement beter achtte, n.l. dat het moet gaan met verlof van het hof waar het vonnis wordt uitgesproken voor het kind werd ingeboekt. De rechter zelf was de man die het recht moest hebben het kind te laten inschrijven en geen andere autoriteit. Nam men sprekers amendement aan dan zou men zien dat het beter en eenvoudiger was dan die van den heer Schreiner en den president.

De heer SCHREINER zei dat laatste sprekers amendement seer zeker de moeilijkheid weg nam van inmenging van buiten met de uitspraak van een rechter. Doch het was beter het amendement van den president aan te nemen. Hij zou nog iets willen inlasschen n.l. dat bij de inschrijving het voorzien worde dat een kind in geen geval langer dan 5 jaar zal ingeboekt worden.

De heer DE VILLIERS [zooveel gepraat dat spreker nauwelijks verstaan kon worden].

De heer SCHREINER zei dat het goed was als iemand die belang steide in een jeugdigen misdadiger het recht zou hebben te vragen dat het kind bij hem zou komen wonen; doch, volgens amendement van den hoofdrechter kon dit alleen geschieden als de rechter zijn goedkeuring aan het verzoek hechtte. Dat was zeer goed.

Een lange discussie volgde over het al of niet raadzame van zulk een wet toe te passen op kinderen van over 16 jaar.

De PRESIDENT zei dat er in de

POGING VAN INBREKERS
TE LONDEN
OM EEN
CHUBBS BRANDKAST
TE OPENEN.

Zuid-Oostelijke Spoorweg

Kantoor van den Algemeenen Bestuurder,
Londen Brug Statie, Z.O.,
10 April, 1895.

Aan de firma CHUBB en ZOON SLOT en Brandkast Co., Beperkt.

128, Queen Victoria Straat, E.C.

Waarde Heer,

Met betrekking tot de rooverij, die aan het Ladywell Station op den 5den Dezer geprobeerd werd, doet het mij genoegen u te informeeren dat de pogingen om de brandkast door uwe firma geleverd, waarin de kontante gelden van het Station waren te openen, niet gelukte en de inhoud werd onaangeroerd gevonden.

Uw. Dw.
MYLES FENTON,
Algemeen Bestuurder.

CHUBB & MAXWELL.
BEPERKT,
BURGSTRAAT,
(Naast het Magistraats-kantoor.)

ALGEMEENE
Boedel en Weeskamer,

Acte van Overeenkomst, gedateerd 9 Maart 18 Inverlijfd bij Acte van het Parlement No. van 1861

Kapitaal,... ... ... £20,000
Reserve Fonds. ...£10,000.

Voor het Administreeren van Eigendommen n Boedels, als Executeuren, Administrateurn Voogden, Curatoren Trustees en AgenteR.

DIRECTEUREN:
De Wel Edele W. R. REID, Voorzitter.
De Wel-Edele Heeren
P. F. LINDENBERG. | J. L. M. BROWN, L.W
J. F. WIGHT. | F. V. RUTHERFOORD,
P. ROUX, M.D. | F. J. B. LANGERMAN,

AUDITEUREN.
De Wel-Edele Heeren
J. P. F. JURITZ, M. A. BEAGH.

Zij die verlangen de Kamer aan te stellen worden vriendelijk verzocht haar te tituleeren De Directeuren der Algemeene Boedel en Weeskamer.

De Tak Insolventie zal door den Secretaris orden waargenomen, voor wiens handelingende aatschappij verantwoordelijk is.

W A. CURREY Secretaris.

Gebouwen de Kamer,
Addarleystraat Kaapstad

Malmesbury Executeurskamer en Voogdij en Brand Assurantie Maatschappij.

Ingelijfd bij Acte van Parlement No. 10 van 1889.

Voor het administreren van Eigendommen en Boedels, als Executeuren, Administrateuren, Voogden, Curatoren en Agenten en het Verassureren van Eigendommen.

DIRECTEUREN:
De WelEd. Heer TH. A. J. LOUW, L.W.V. Voorzitter.
De Wel-Ed. heeren:
P. RYAN. | N. J. H. OROSSER.
H. R. B. GREEFF. | C. P. BASSON.
G. W. D. RUST. | A. W. LOUW.

AUDITEUREN:
De WelEd. Heeren T. J. J. VAN AARDE en J J. MARAIS.

De Directeuren vergaderen elkan Dingsdag, voormiddags, in den Zomer ten 9 uur, in den Winter ten 10 uur.

B. WETHMAR, Secretaris.

onder Begunstiging van Zyn Hoog Edele den Staat President S. J. P. KRUGER en Generaal N. J. SMIT

WAAROM ingevoerde Zadels te koopen die geen voldoening geven en geenszins voor het Koloniale Paard geschikt zijn? RUTTER'S beroemd Koloniaal gemaakt INNES ZADEL is door de geheele Kolonie bekend, heeft gemakkelijke Zitting en volle grootte. Gestempeld en gewaarborgd volkomen te passen.

Probeert de Veeren Zitting met Gomelastiek zeer gerieflijk en voorzien van een Patenten Stijg beugel. Oude Zadels als Nieuwe opgemaakt.

TUIGEN.

me de Nieuw Patente Glijdende Borstplaat, om schaving te voorkomen goed gerecommendeerd Stuur om een Prijslijst

A. T. RUTTER

Behangsel Papier.

DE Ondergeteekenden hebben een magazijn voor bovenstaand artikel geopend en bieden nu een prachtig assortiment daarvan te koop aan tegen prijzen, die verreweg het goedkoopst in stad zijn Bestellingen van buiten worden stipt uitgevoerd. Patronen worden op aanvrage gezonden.

Nieuwste Stijl! Artistieke Teekeningen!

GUSTAF ANDERSON & Co.,
13. BURGSTRAAT.

VENSTERGLAS.

NU geland uit de *Thessalus* een groote verscheidenheid Belgisch Glas.

Voorhanden: 21 oz., 26 oz., 32 oz. Gekleurd, Geglaceerd, Gegroefd, met Figuren en Opaal.

Ook ¼-gepolijst Spiegelglas, Verzilverd en Ruw Spiegelglas.

Bestellingen van buiten prompt uitgevoerd.

G. BEGLEY.

Caledonplein.

GROOTE AFRIKAANSCHE
ORSMOND'S
PREPARATEN

HET GROOTE AFRIKAANSCHE
GENEESMIDDEL
HET MODEL
HUISMIDDEL
VOOR KOORTSEN EN ONGESTELDHEDEN VAN HET GEZIN
Zie Brochure.

DE GROOTE AFRIKAANSCHE
Voor Eczema, Uitbarstingen, Zweeren, Siphilitische, en Scrofuleuse
ZIEKTEN
BLOED
Ongevaarlijk verfrischingsmiddel voor Vrouwen.
Specifiek voor ongesteldheden der Nieren en Urine Organen.
ZUIVERAAR.

HET GROOTE AFRIKAANSCHE
GEWAARBORGDE SPECIFICK
Voor
Koliek,
Diarrhea,
Roode Loop,
en
ZOMER INGEWANDSKWALEN
ANTI-ONTSPANNEND

DE GROOTE AFRIKAANSCHE
VRUCHT PILLEN
Voor Lever, maag en ingewanden.
Het Geneesmiddel voor Aambeyen en Hardlyvigheid.
Zyn zacht en doeltreffend.

DE GROOT AFRIKAANSCHE
KRUIDENZALF.
Voor Nieuwe en oude Wonden.
Huidziekten, Aambeijen,
Rheumatiek, Verswikkingen,
Pynen in Gewrichten en Spieren,
Outstoken Gezwellen.

BEREID DOOR C. E. COOK
GENEESKUNDIG COLLEGE,
KING WILLIAM'S TOWN.

HEYNES, MATHEW & Co.,
Agenten.

ZUID-AFRIKAANSCHE
ONDERLINGE
LEVENSVERZEKERING
MAATSCHAPPIJ.
OPGERICHT IN 1845

Hoofdkantoor: DARLINGSTRAAT, Kaapstad

De eerste en langst bestaande Zuid-Afrikaanse Levensverzekering Maatschappij

DIREKTEUREN:
H. M. ARDERNE, Voorzitter.
ALFRED EBDEN.
HENRY SOLOMON, SEN.
FRED. J. CENTLIVRES.
PAUL DE VILLIERS.
GODFREY SICHEL.
J. G. STEYTLER,
HARRY BOLUS.
Hon. J. X. MERRIMAN, M.L.A.

EERSTE GENEESKUNDIGE ADVISEUR
G. E. C. ANDERSON, M.D., M.C., Londen, M.R.C.S Engeland.

JAARLIJSCH INKOMEN } PREMIE - - £156,212
} INTEREST - - 71,276
FONDSEN IN HANDEN - - £1,409,046
(Geheel Beleegd in Zuid-Afrikaansche Waarden

VOORNAAMSTE VOORDEELEN:
Absolute Zekerheid, Groote Bonussen.
Geen Beperkingen.
Bepalingen omtrent niet-verbeurd verklaring
Geen restrictie op Reisen en Woonplaats,
Matige Onkosten.
Spoedige Betaling van Vorderingen.
Alle Voordeelen behooren aan de Leden
Geen Persoonlijke Aansprakelijkheid.
Onmiddellijke Bonus op Vorderingen.
Ruime Betaling voor Overgave.
Driejaarlijksche Onderzoek.

LAATSTE UITBETALINGEN, 1889

Polissen van verschillenden duur werden betaald met de volgende sommen voor iedere £1,000 van de oorspronkelijke verzekering:—

Duur in 1889.	Betaald
45 JAAR	£2,799
30 JAAR	1,524
20 JAAR	1,980
15 JAAR	1,,363
12 JAAR	1,286
9 JAAR	1,202
3 JAAR	1,050

LIAM MARSHALL, Secretar

KOLONIALE
BRAND VERZEKERING MAATSCHAPPIJ
BEPERKT
Hoek van de Kortemarkt- en St Georgestraat
KAAPSTAD.

KAPITAAL...£40,000.

DIRECTEUREN:
H. M. ARDERNE (Voorzitter)
A. SINCLAIR,
P. G. H. WILMOTT
HARRY BOLUS,
THOMAS J. ANDERSON,
J. C. HOFMEYR.

De Maatschappij neemt Assuranties aan op Eigendommen in de Stad en Buiten Levende Have en op Voordeelige Voorwaarden.

FRED. AYERS, Secretaris.

Agentschappen voor Buitendgevraa

DAMES!!!
Bewaart uw afgekamd Haar en zend het naar,
MEVR. ALLAN,
PRAKTISCHE HAARWERKSTER,
Om opgemaakt te worden tot *Sieraden*, geschikt voor de tegenwoordige manier van haartooisel. Richt s.v.p. alle pakjes en brieven aan Mevr. ALLAN.
5, TYRONE TERRACE
BOVEN HARRINGTON-STRAAT, KAAPSTAD

AUSTRALISCHE
"Arab" Dieren Medicijnen Maatschappij.

AAN VRIENDEN EN ANDEREN.

De Eigenaars der bovengenoemde Medicijnen hebben het genoegen ze in Zuid-Afrika in de Markt te brengen. Zij doen dit met het allergrootste vertrouwen, daar zij door geheel Australie heel degelijk beproefd zijn, en zich de meest doeltreffende Dieren-Medicijnen hebben bewezen, die daar ooit gebruikt zijn. Er zijn getuigschriften ontvangen van de voornaamste Veeboeren op het vasteland van Australie, welke met den grootsten lof spreken van hare onwaardeerbare geneeskundige hoedanigheden, en de aftrek die de Medicijnen daar de laatste jaren gehad hebben is verbazend geweest.

Vernomen hebbende dat soortelijke Medicijnen in dit land erg noodig waren hebben de eigenaars besloten een tak hunner bezigheid hier te openen, en verzoeken dat Veeboeren en anderen hunne Medicijnen eens willen probeeren, wanneer zij zullen zien dat de hoedanigheden der Medicijnen ze algemeen in gebruik zullen doen komen.

DE "ARAB" EMBROCATIE.
Voor Paarden en Grootvee.

Voor Verzwikkingen, Zwelling, Voetgal, Zeere Keel, Verrekking, Zwakke Leden, Rhumatiek, Gezwollen Hoeven en Splint die nog in het begin is.

DE "ARAB" KOLIEKDRANK.
Voor Paarden en Grootvee.

Voor Koliek, Kramp, Verkoudheid, Pleuris, Inflammatie in de Longen, Buikloop, Zwelling in het Lijf, Zwakheid en Pijn bij het Kalven. Ook aanbevolen tot verlichting in gevallen van de welbekende ziekte onder Paarden en Grootvee die aan dit Land eigen is.

DE "ARAB" VERSTERKENDE POEDERS.
Voor Paarden en Grootvee.

Voor Dieren die slecht eten of in slechte conditie zijn, Warmteblazen Jeuk, Schurft, Huidkoorts en Slecht Water, Vaststeken van de Huid en Aandoeningen van het bloed. Sterk aanbevolen voor Melkkoeien omdat zij ze beter laten eten, de spijsvertering bevorderen, en de hoeveelheid en kwaliteit van de melk verbeteren.

DE "ARAB" SCHOONMAAK-DRANK.
Voor Koeien na het Kalven.

Om de Nageboorte te verwijderen en de koe tot volmaakte gezondheid te herstellen, hetgeen noodig is om Zuivere en Gezonde Melk te verkrijgen.

"ARAB" SMEERSEL VOOR WONDEN.
Voor Paarden en Grootvee.

Voor Schoppen, Sneden, Zeere Schoften, Drukplekken van den Zadel, Gebroken Knieen, Schaafplekken van het Tuig, Zeere Bladen en allerlei Wonden.

Te verkrijgen bij de meeste Apothekers en Winkeliers.
WIE ZE EENMAAL PROBEERT ZAL ZE ALTIJD GEBRUIKEN.

Hoofd-Kantoor voor Zuid Afrika:—23 KERKSTRAAT, KAAPSTAD.

DE WAAL & CO.,
VROEGER DE WAAL & DE KOOK,

Cement, Gegalvaniseerde IJzerplaten 6 tot 10 voet,

DOP VORKEN. WIJNGAARD SCHOFFEL.

Graven, Spit Mest en Hooi Vorken, Goud Mijnen Gereedschap, Schaap Scharen.—Beenen-Mest, en verder allerlei Huishoudelijke IJzerwaren, van een NAALD tot een PIANO!!!

ZADELS, TUIGEN EN RIJ-STANGEN
SPECIALE LAGE PRIJZEN.

PORTABLE ENGINES,
DORSCH-MACHINES,
KOORN-MOLENS,
ZAAG-MOLENS.

Alle informatie met betrekking tot bovengemelde Machinerie zal de beste attentie erlangen

DE WAAL & Co.,
GROENTE PLEIN, BURG STRAAT, KAAPSTAD

SPECIALE KENNISGEVING AAN BOEREN.

GEORGE FINDLAY & CO.,

Hebben ontvangen de volgende Goederen van bijzonder belang.

BRANDRAMS B.B. BLOEM VAN ZWAVEL.
PARIS GREEN voor het vernielen van slakken in Vruchtboomen.
Knapzak Sproei-Pompen (Vermorels Patent) en een nieuwe lot van onze Speciale Wijnpompen.

GEORGE FINDLAY & CO.,
Grave Straat, Kaapstad.

J. C. SMITH & Co..
IJZER, KOOL EN TIMMERHOUT MAGAZIJNEN
Koloniaal en Amerikaansch Wagenhout,
STOOM ZAAGMOLENS,
80 BREESTRAAT & RIEBEEKS PLEIN
KAAPSTAD

Om Verkoudheid en Rheumatiek te voorkomen, Houd uw Voeten droog
EN ZEND NAAR
JAMES HARRISON,
ADDERLEYSTRAAT, KAAPSTAD,
OM EEN PAAR
"COMFORTER" SCHOENEN

DEZE zijn gemaakt van vilt en gevoerd met flanel, met patent lederen galoche en kurk tusschen de zolen, hetgeen ze waterdicht maakt.

VOOR DAMES 12/6. VOOR HEEREN. 13/6.

DE PLANET JR.
WIJNGAARDPLOEG EN CULTIVATOR

Behoort in bezit van iederen Wijnboer te zijn en is in staat alle werk, dat in een Wijngaard vereischt wordt, te doen.

No. 6 geheel Stalen Wijngaard Ploeg.

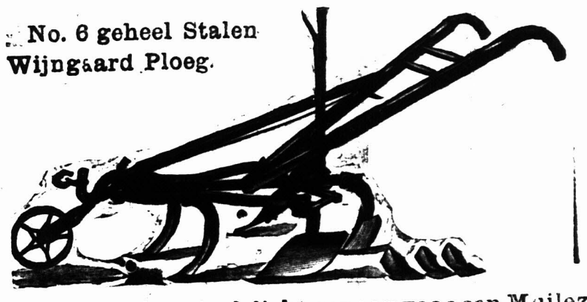

Hij is zeer sterk en toch licht genoeg voor een Muilezel.
Hij heeft geen extra deelen die verloren kunnen raken, daar ieder Machine compleet is op zichzelf.
Kan verschaft worden met een hoog trekijzer van voren.
Het Stalen is van de beste kwaliteit en duurzamer dan eenig ander.
De Machine kan geleverd worden met groote zijstuken indien verlangd.
Voor het openen en sluiten van Voren voor bemesting heeft hij zijns gelijke niet.

LLOYDS & COMPANY,
26 LANGSTRAAT, KAAPSTAD
Of Agenten in alle Steden in de Westelijke Provincie.

Wijnboeren die tijd-sparende Gereedschappen noodig hebben moeten eens den

"IRON AGE"
CULTIVATOR EN PAARDEN-SCHOFFEL

Inspekteeren. Wij beweren dat deze werktuig de beste Cultivator in de Markt is. Te krijgen met of zonder Hefboom.

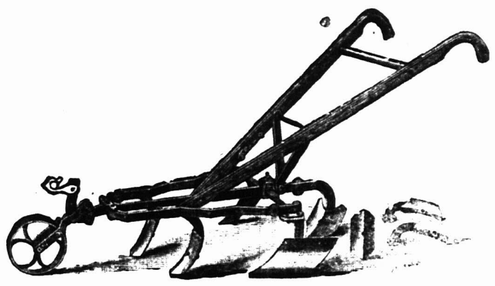

De R. M. R. Cultivator. Prijs £3 10s.

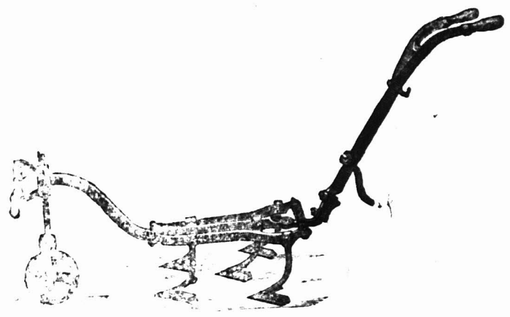

De "Iron Age" Hark en Cultivator Vereenigd.
De R. M. R. Speciale Stalen Wingerd Graven.

R. M. ROSS & Co.,
STRANDSTRAAT, KAAPSTAD.

GEVESTIGD 1863

COOPER'S
RIJTUIGFABRIEK
En Vertoonkamers,
NO. 17, 19, 21 BUITENKANTTS.,
KAAPSTAD.

Makers en Invoerders van allerlei soort van Rijtuigen.

Landaus Victorias Phaetons Wagenettes Buggies Trabs. Karren Reiswagens enz. van allerlei aard gemaakt volgens order.

LICHT, DEGELIJK, STERK.

Catalogus met prijsen op aanvraag. Telegraaf Adres:—ADVANCE.

Een Voorraad Tweede-Hand Rijtuigen van alle soort wordt gehouden

WAARSCHUWING.—Bevonden hebbende dat zeker iemand in naam van ons in de omstreken en buitendistrikten bestellingen aanneemt, zoo wenschen wij het Publiek kennis te geven, dat wij BUITEN DE KAAPSTAD NIET DOOR IEMAND VERTEGENWOORDIGD WORDEN.

REGENJASSEN EN OVERJASSEN.
MANS- EN JONGENS- WINTERPAKKEN.
NU TE BEZIEN IN DE

West of England

LANGEMARKTSTRAAT EN KERKPLEIN, KAAPSTAD
J. LAWLEY & Co.

HET GENAS HEN ALLEN.

MIJNHEER,—Nezien aanden geleiden betuigde ik [illegible] aan u van de goede uitwerking van RHEUMATICURO in mijn geval. Ik [illegible] en heb 23 jaren lang geleden aan CHRONISCHE ASTHMA en RHEUMATIEK en zoch verlichting van vele beroemde geneeskundigen, en probeerde alles [illegible] te vinden en had in mijn geval alle geloof in menschelijke bekwaamheid verloren, tot dat ik RHEUMATICURO probeerde en in zijn mijn Neuralgia, Rheumatiek en pijnen in hoofd en aangezicht verdwenen, en het nieuws is ver en wijd verspreid dat Commeester VAN ROOY amper hoorbaar geloofd was van die wonderlijke Medicijn, en die was werkelijk het geval; elkeen die he probeerde beveelt het aan.

De heer JACOB VAN ZIJL, van Vlakfontein (3 uur van Steijnsburg), is genezen van een schijnbaar ongeneeslijk geval van Rheumatiek en Jicht. Nooit, zei zijn moeder Mevr. VAN ZIJL aan mij, was er erger geval van "Koorts Ziek" zoals zij het noemen. De eerste dosis RHEUMATICURO liet de lijdende jonge man rustig slaven en medecijn werd voortdurend toegediend, de hoewel de buren en vrienden zeiden dat zij niet verwachten dat hij leven zou, was *hij twee-maal hier*, en getuigde van de geneeskracht van de RHEUMATICURO en PILLEN.

De oude heer VAN DER WALT, van Heidersburg, werd genezen door een bottel.

De heer A. COETZEE, Brandvlei, Middelburg, C.C vond dadelijk verlichting. Mijn zoon JAN en mijn schoonvader, de heer J. A. SMIT, van Wonderboom, Burgersdorp, werden ook genezen maar ik moet nu sluiten—Ik blijf uw dankbare vriend, J. C. VAN

JONES RHEUMATICURO.

Het groote Zuid-Afrikaansche geneesmiddel voor Jicht, Rheumatiek, Rheumatische Jicht, Lendenjicht, Heup Jicht, Aangezichts-pijnen, enzen heeft vele duizenden geval en, veel erger dan bovengenoemden genezen. Is verkrijgbaar van alle Apothekers en Winkeliers door geheel Zuid-Afrika.

MOSSOP & CARLAND
LEERLOOIERS EN LEER-BEWERKERS,
NO. 3 PLEINSTRAAT
KAAPSTAD

HEBBEN veel genoegen te aanbeveelen dat zij hebben Gouden Medaille voor KOLONIAAL LEDER op de Kimberley Tentoonstelling gekregen terwijl ze reeds ZES GOUDEN MEDALJES houden, vroeger door hen op Koloniale Tentoonstellingen en Landbouw Shows gewonnen.

ZUID-AFRIKAANSCHE
Koninklijke Maildienst.

De "Castle Mail" Maatschappij.

DE Stoombooten dezer Lijn vertrekken van Kaapstad naar Londen om de anderen Woensdag, te 4 uur n.m. van Madeira en Plymouth, te Sint. Helena en Ascension aanleggende op de bepaalde tusschen tijden.

Juli 24—NORHAM CASTLE, Kapt. BUSSON.
Aug 7—DRUMMOND CASTLE, Kapt. HARRISON.
Aug 21—TANTALLON CASTLE, Kapt. ROBINSON.
Sept 4—ROSLIN CASTLE, Kapt. [illegible]
Sept 18—DUNOTTAR CASTLE, Kapt. [illegible]
Oct 2—HAWARDEN CASTLE, Kapt. [illegible]
Oct 16—NORHAM CASTLE, Kapt. BUSSON.
Oct 30—TANTALLON CASTLE, Kapt. HARRISON.

EXTRA BOOTEN VOOR ENGELAND, VIA LAS PALMAS
ARUNDEL CASTLE, Kapt. WINSER, omtrent 23 Juli.
WARWICK CASTLE, Kapt. CARMICHAEL, omtrent 7 Augustus, via St. Helena en Ascension.
HARLEACH CASTLE, Kapt. WILSON, omtrent 20 Augustus.
DOUNE CASTLE, Kapt. PARKER, omtrent 4 September, via St. Helena en Ascension.
GARTH CASTLE, Kapt. RISSO, omtrent 17 September.
LISMORE CASTLE, Kapt. LE SUEUR, omtrent 2 October, via St. Helena en Ascension.
ARUNDEL CASTLE, Kapt. WINSER, omtrent 16 October.
METHVEN CASTLE, Kapt. BRYANT, omtrent 30 October.

Voor Vracht of Passage vervoege men zich bij de Agenten van de CASTLE MAILBOOT MAATSCHAPPIJ, (Beperkt

UNION LINE.
Koninklijke Maildienst.

UNION STOOMBOOT MAATSCHAPPIJ (BEPERKT.)

DE Mailbooten der Maatschappij vertrekken van Kaapstad, naar Engeland via Madeira, om den anderen Donderdag te 4 uur n.m., als onder aanleggende.

VOOR ENGELAND.
Juli 17—TARTAR, Kapt. JONES.
Juli 31—NORMAN, Kapt. BAINBRIDGE.
Aug 14—MOOR, Kapt. GRIFFIN.
Aug 28—MENTEITH, Kapt. REYNOLDS.
Sept 11—SCOT, Kapt. LAMBE.
Sept 25—TARTAR, Kapt. JONES.

Een van de Maatschappij's mooie Stoomboeten zal SOUTHAMPTON verlaten voor HAMBURG, kort na de aankomst van deze Mailstoomboeten.

RETOURKAARTJES naar ENGELAND geldig voor Zes Maanden uitgereikt tegen een vermindering van de gewone prijs, op den Dubbelen Passage Prijs.

RETOURKAARTJES van HAVENS langs de KUST worden uitgereikt voor de terugreis binnen Drie Maanden per de Union of de Castle Maatschappij Stoomboeten.

Voor Vracht of Passage vervoege men zich aan de Kantoren van de Union Stoomboot Maatschappij, Adderleystraat.

Gedrukt [illegible] scharp [illegible] (Beperkt) [illegible] Straat, Kaapstad.